

Miljøgodkendelse af svineproduktionen på Hagensig 10, 6470 Sydals

Meddelt d. 29-09-2023
Meddelt af Erhverv & Affald,
Sønderborg Kommune

§ 16 a, stk. 2

Lovbekendtgørelse nr.
520 af 1. maj 2019 om
husdyrbrug og
anvendelse af gødning
m.v. med senere
ændringer

Indhold

Datablad	1
Baggrund og læsevejledning	1
DEL 1- AFGØRELSE	2
1) Kommunens afgørelse.....	2
2) Baggrund for afgørelse	4
3) Lovgrundlag	4
4) Udnyttelsesfrist	4
5) Alternativer.....	5
6) Revurdering af miljøgodkendelsen.....	5
7) Andre tilladelser og dispensationer.....	5
8) Retsbeskyttelse.....	5
9) Vilkår for husdyrbruget.....	6
DEL 2 – KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSE	14
10) Reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik	14
11) Maksimal deposition af ammoniak til kategori 1- og 2-natur, samt påvirkning af bilag IV- arter	14
12) Kommunens vurdering og begrundelse for afgørelse	16
13) Indretning og drift	31
14) Fastsættelse af vilkår	34
15) Særregler for IE-husdyrbrug	37
16) Samlet vurdering	40
17) Offentliggørelse, klagevejledning og underretning.....	41
18) Kommunens bilag	44
DEL 4 - MILJØKONSEKVENSRAPPORT	85

Datablad

1. Basisoplysninger

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	15353503
Husdyrbrugets navn	Hagensig 10 (2 traditionelle stalde)
Beliggenhedsadresse	Hagensig 10
Postnummer	6470
By	Sydals

Ansøger

Ansøgers navn	Hans Jørgen K. Hansen
Ansøgers adresse	Midtkobbel 1
Ansøgerpostnummer	6470
Ansøgerby	Sydals
Ansøgers telefon	40370910
Ansøger-email	hjh@midtkobbel.dk

Konsulent

Konsulent Cvr	25160428
Konsulent virksomhedsnavn	LandboSyd
Konsulentnavn	Sanne Petersen
Konsulentadresse	Jens Terp-Nielsens Vej 13
Konsulentpostnummer	6200
Konsulentby	Aabenraa
Konsulenttelefon	20281564
Konsulent-email	san@landbosyd.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5400016961
CHR numre	20300

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 51 - Nygård, Kegnæs
Matrikel: 500 - Sønderby, Kegnæs
Matrikel: 12 - Sønderby, Kegnæs
Matrikel: 501 - Sønderby, Kegnæs
Matrikel: 502 - Sønderby, Kegnæs

Biaktivitet	Ingen
Godkendelsen er udarbejdet af: Sønderborg Kommune Erhverv & Affald Teknik, Miljø & Bæredygtighed Rådhusstorvet 10 6400 Sønderborg	Sagsbehandler: Sussanne Bigum Mortensen Sag nr.: 23/32202 KS: ANTN

Baggrund og læsevejledning

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

Visse projekter om intensiv husdyravl, der kan have væsentlig indvirkning på miljøet, skal gennemgå en sådan proces, inden de kan tillades. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne, Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten er et resultat af dialog med ansøger i forbindelse med sagsbehandlingen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen er opdelt i del 1, del 2, del 3 og del 4.

Del 1 - Kommunens afgørelse er rammerne for den godkendte produktion beskrevet, baggrund for afgørelsen, og vilkår der er stillet for at sikre, at udvidelsen og produktionen kan foregå uden at miljøet og omgivelserne påvirkes væsentligt.

Del 2 er Kommunens vurdering af det ansøgte og begrundelse for afgørelse og de stillede vilkår, samt en samlet vurdering. Del 2 indeholder også oplysninger om offentlighed, høringer og klagemulighed.

Kommunens vurderinger tager afsæt i den indsendte miljøkonsekvensrapport og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk

Del 4 er en miljøkonsekvensrapport, som er indsendt af ansøgers konsulent. Rapporten indeholder de oplysninger og vurderinger, som ansøger og dennes konsulent har afgivet i forbindelse med ansøgningen.

DEL 1- AFGØRELSE

1) Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a stk. 2 på Hagensig 10, matrikel 12, Sønderby, Kegnæs til udvidelse af svineproduktion med de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg.

Der godkendes følgende produktionsarealer:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Stald 1	2080	Mekanisk ventilation	3 m	(#599460) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	1440
Stald 2	2080	Mekanisk ventilation	3 m	(#599461) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	1440
Sum						2880

Der tillades følgende flexgruppe:

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen
Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv
Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv
Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over staldarealet i figur 1.

Der godkendes følgende eksisterende gødningsopbevaringsareal:

Gyllebeholder 1: 381 m² gødningsopbevaringsareal til 1530 m³ flydende husdyrgødning.

Der godkendes følgende projekterede anlæg:

- Et nyt staldanlæg til slagtesvin med cirka 4.430 stipladser til slagtesvin

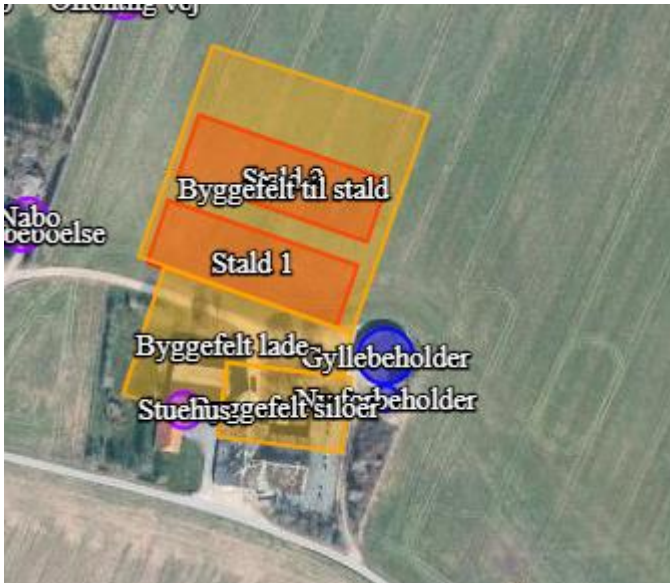
- Opførelse af en ny foderlade med foderblandingsanlæg, udleveringsrum og teknik- og personaleforhold.

Andre godkendelsespligtige driftsbygninger, anlæg, m.v.

- 7 siloer
- 1 ny forbeholder med betonlåg

Andet

- Teltoverdækning på eksisterende gyllebeholder

Figur 1. Oversigtskort over produktionsarealer (rød) gødningsopbevaringsanlæg (blå), Byggefelt (gul)

1.1. Dispensation for afstandskrav til skel

Afstandskravet fra byggefeltet fra lade til beboelse på samme ejendom er 0 m.

Der søges om dispensation fra afstandskravet, idet der ønskes mulighed for at udnytte det eksisterende bebyggede område indenfor 15 meter fra stuehuset til en ny foderlade.

Kommunens vurdering

Sønderborg Kommune meddeler dispensation fra husdyrbrugslovens § 8 stk. 1 nr. 6 til at udnytte det eksisterende bebyggede område til opførelse af en foderlade indenfor 15 meter fra stuehuset. Det vurderes at der ikke vil opleves gener en foderlade ved at dispensere for afstanden til beboelse på samme ejendom. De eksisterende bygninger er i dag allerede bygget sammen med stuehuset. Det vurderes hellere ikke at kunne give nogle miljømæssige gener. Hensigten med afstandskravet vurderes derfor ikke at blive tilsidesat med det ansøgte. Kommunen vurderer, at det ikke er nødvendigt at opstille vilkår.

2) Baggrund for afgørelse

Sønderborg Kommune har d. 12. april 2023 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Hagensig 10, 6470 Sydals. Ansøgningen er indsendt for at få tilladelse til etablering af et nyt staldanlæg til slagtesvin med cirka 4.430 stipladser til slagtesvin, samt opførelse af en ny foderlade med udlevering- og teknikrum, nye fodersiloer, teltoverdækning på eksisterende gyllebeholder og en ny forbeholder. Den fremtidige maksimale produktion på husdyrbruget forventes at blive cirka 17.723 slagtesvin fra cirka 30 kg til cirka 120 kg.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikrer at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 217262 version 4, scenarioskema 240233 og 239479, 239482 og miljøkonsekvensrapporten i del 4. I Kommunens bilag , del 3 ses en oversigt over versionshistorikken og hvilke ændringer der er blevet foretaget som følge af Kommunens sagsbehandling.

Sønderborg Kommune, ansøger og konsulent har haft dialog omkring placeringen hvilket har resulteret i et ønske om at rundbuestalde er blevet taget ud af ansøgningen. Herudover er byggefeltet reduceret i forbindelse med sagsbehandlingen.

3) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Lovbek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 443 af 26. april 2023, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøgodkendelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt.

Husdyrbruget har flere end 2000 stipladser til slagtesvin og er derfor omfattet af husdyrbrugloven § 16 a, stk. 2. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt og Sønderborg Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

4) Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet når byggeriet er færdigmeldt eller når dyreholdet er indsat. Hvis godkendelsen eller tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

5) Alternativer

I miljøkonsekvensrapporten er alternative teknologier, foranstaltninger og placeringer beskrevet i afsnit 3.18.

Sønderborg kommune vurderer, at både alternative teknologier og placeringer er tilstrækkeligt overvejet og beskrevet.

6) Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller inden 4 år når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2031.

7) Andre tilladelser og dispensationer

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Der skal derfor evt. søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Sønderborg Kommune.

Opførelse af forbeholder samt den godkendte overdækning på gyllebeholder kræver ikke byggetilladelse.

8) Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift.

Sussanne Bigum Mortensen
Erhverv og Affald
Sønderborg Kommune

9) Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Generelle vilkår

- 1) Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet i husdyrgodkendelse.dk skema nr. 239432 vers. 4.
- 2) Miljøgodkendelse og beredskabsplan skal altid være at finde på husdyrbruget, enten udskrevet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelse samt beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt

Produktionsareal

- 3) Stalde, produktionsarealer og produktionstype skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel A, dyrene skal være placeret i de med rødt markerede stalde, se figur A.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Stald 1	2080	Mekanisk ventilation	3 m	(#599460) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	1440
Stald 2	2080	Mekanisk ventilation	3 m	(#599461) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	1440
Sum						2880

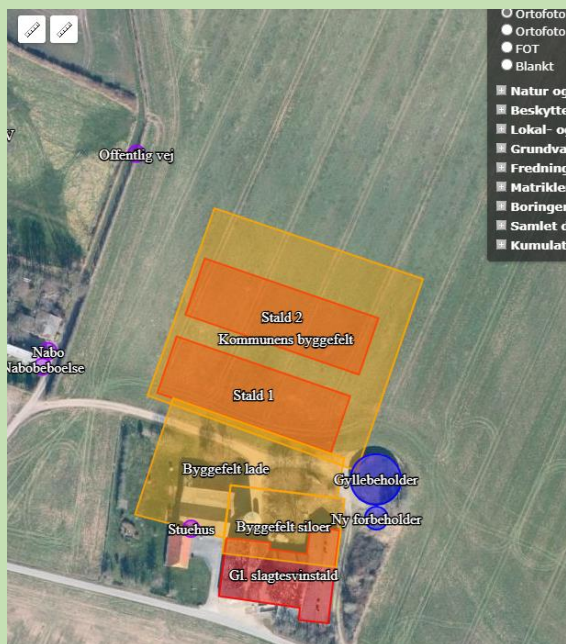
Tabel A. Stalde, produktionsareal og produktionstype

Figur A. Oversigt over ejendommens produktionsanlæg

Landskab

- 4) Byggefeltet må maksimalt være som vist nedenfor i figur 3 uanset scenarie. Staldene skal etableres, så de opleves i direkte tilknytning til de øvrige anlæg på ejendommen.

Figur B: Maksimalt byggefelt

- 5) Der skal etableres og opretholdes et minimum 5-rækket beplantningsbælte til afskærmning omkring anlæggene, som vist på principskitse figur C.
- 6) Beplantningen skal etableres med varierende højde, så beplantningen er højere omkring stalden og lavere ud mod landskabet. Beplantningsbæltet skal minimum være 6 meter bredt. Beplantningsbæltet skal indeholde arter, som ved udvokset stand har en minimumshøjde på 7 meter. Beplantningen gradueres, så den er lavest ud mod landskabet og stiger i højde ind mod staldanlægget.
- 7) Beplantningen skal primært bestå af hjemmehørende danske arter af træer og buske som f.eks. hvidtjørn, stilkeg, storbladet lind, småbladet lind, hylde, avnbøg, benved, spidsløn, navr, hassel, æble, mirabel, fuglekirsebær, almindelig hæg, røn, æblerose og slåen. Beplantningen skal både indeholde hurtigt og langsomt arter.
- 8) Planter skal ved udplantning være vitale, sunde og sygdomsfrie. Planterne skal fortrinsvis følge plantestandarden 1/1 og 2/2. Der kan i mindre grad suppleres med planter i standarden 1/0 og 2/0.
- 9) Jorden skal forberedes til plantning. I fremtidig vækstjord løsnes komprimeret råjord i den dybde, hvor komprimeringen har fundet sted. Løsningen skal foretages før evt. udlægning af muld.
- 10) Beplantningsbæltet skal være etableret senest 1 år efter byggeriet er taget i brug.

Figur C: Principskitse for beplantning. Samme beplantningsprincip gælder for intellifarm-stalden.

Miljøteknologi - Teltoverdækning

- 11) Gyllebeholderen skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
- 12) Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
- 13) Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
- 14) Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

Miljøteknologi – betonlåg på forbeholder

- 15) Der skal etableres betonlåg på den nye forbeholder.

Miljøteknologi - Gyllekøling

- 16) Inden ibrugtagning af godkendelsen skal der indsendes dokumentation til Sønderborg Kommune for at gyllekølingsanlægget lever op til BAT-kravet jf. vilkår 17., 18. og 19. Vilkårene skal tilrettes med et påbud om antal m² af gyllekanaler, ydelse af varmepumpen samt driftstimer.
- 17) Gyllekanalerne i staldafsnit i alle staldafsnit - i alt _____ m² - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
- 18) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst _____ W/m².
- 19) Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af årlig driftstid. 4. Den årlige driftstid skal være mindst _____ timer.
- 20) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 21) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 22) Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.

Egenkontrol

Ressourceforbrug

- 23) Vand- og elforbrug, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.

Teltoverdækning

- 24) Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Gyllekøling

- 25) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende: - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse, aflæsning og registrering af driftstimer.
- 26) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 2 uger.
- 27) Registreringen fra logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 28) Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Håndtering af husdyrgødning

- 29) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle
- 30) Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med

selvlæssende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Ressourceforbrug

- 31) Hvis husdyrbrugets vandforbrug har væsentlige udsving, skal ejer sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvad der ligger til grund for udsvinget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.
- 32) Senest hvert 6. år efter godkendelsen er taget i brug skal ejer kunne redegøre for hvilke energibesparende tiltag der er mulige, og hvilke han agter at gennemføre, med henblik på at optimere energiforbruget.

Øvrige emissioner (lugt, støj, lys og støv)

Lugt

- 33) Husdyrbruget og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre.

Støj

- 34) Bidraget fra landbruget med adressen Hagensig 10, 6470 Sydals til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 – 07.00
	dB(A)	dB(A)	dB(A)
Det åbne land	55	45	40
Byzone	45	40	35
Samlet bebyggelse	45	40	35

Table B. Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A)

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkåret fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Lys

- 35) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Støv

- 36) Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Fluer og skadedyr

- 37) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
- 38) Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Spildevand

- 39) Vask af maskiner, redskaber og transportvogne skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer, hvor der er vegetation.

Affald og kemikalier

- 40) Husdyrbruget må højst opbevare ikke-genanvendeligt farligt affald i 1 år, før det bortskaffes.
- 41) Oliefiltre, batterier, spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag.

- 42) Beholderne med oliefiltre, batterier, spildolie eller andet flydende farligt affald skal stå på en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles. Beholdere opbevaret på spildbakken skal være hævet fra bunden med rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige, og spild ikke ødelægger de andre beholdere.
- 43) Beholderne med farligt affald skal være mærket med indhold.
- 44) Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på husdyrbruget. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- 45) Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som restaffald.

Olie og diesel

- 46) Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Tankningen skal ske under opsyn.

Kemikalier og andre stoffer

- 47) Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Døde dyr

- 48) Døde dyr skal opbevares overdækket og på betonspalter eller andet tilsvarende underlag. Opbevaringen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Natur

- 49) Inden nedrivning af bygninger skal bygningens ydervægge undersøges for ekskrementer og andre tegn på ud-/indflyvningsaktivitet for flagermus. Dette skal dokumenteres via en filoptagelse som indsendes til kommunen inden nedrivning.
- 50) Tag- og overfladevand må ikke ledes i naturområder beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven.

DEL 2 – KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSE

Del 2 er Kommunens vurdering af det ansøgte og begrundelse for afgørelse og de stillede vilkår, samt en samlet vurdering, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen nr. 443 af 26/04/2023.

10) Reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak- og lugtemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniakemission, der må komme fra husdyrbruget. I det digitale ansøgningsskema (nr. 239432) fra husdyrgodkendelse.dk ses at det samlede BAT krav er på 4.053 kg N pr. år, og den faktiske ammoniakemission fra husdyrbruget er på 4.048 kg N pr. år. Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk at der anvendes BAT i forhold til ammoniakemission.

11) Maksimal deposition af ammoniak til kategori 1- og 2-natur, samt påvirkning af bilag IV- arter

Kommunalbestyrelsen skal ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug sikre, at kravene om totaldeposition for ammoniak efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen overholdes.

Udover de vurderinger der er foretaget i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.6, har Kommunen vurderet og besigtiget søen 111 m mod nordvest og engen 112 m mod nordvest, se bilag 1.

Sø NV (ca. 111 m vest for ansøgt stald, merdeposition på 5,3 kg N og totaldeposition på 5,4 kg N). Foto af sø NV fra besigtigelse d. 11.maj 2023. Retning øst. Sø på eng Lavvandet og rig på vandplanter. Søen er lille, lavvandet med flade brinker – ved besigtigelsen har der været tørt relativt længe. Den var tilgroet med mange forskellige vandplanter og bar ikke præg af væsentlig unaturlig næringsberigelse. Arter: Vandmynte, vandranunkel*, tagrør, vandpileurt, hestehale*, lysesiv blågrå siv, engkarse*, og der var begyndende opvækst af rødøl og gråpil, som var slået ned af slåmaskine. Arter med * er positivarter for naturtypen og indikerer god naturtilstand. Naturtilstanden vurderes som moderat til god, hvor søens lavvandedhed, der kan forårsage tilgroning og udtørring trækker ned og dens artssammensætning, klarhed og beliggenhed i en beskyttet eng trækker op. Grunden til at søen ikke er groet til i pil og rødøl antages at være gentagne slåninge.

Engens naturtilstand vurderes som moderat, hvor diversitet og mosaik og uforstyrrethed trækker op, mens en del problemarter og græsdominans trækker ned. Tålegrænseintervallet for fersk eng er 15-25.

Den konkrete eng indeholder ikke arter med ellenbergværdier under 4 og det estimeres at tålegrænsen ligger midt i intervallet eller lidt over - omkring 20 kg N/ha/år. Den samlede belastning af engen er 4,2 + 11,1 kg N=15,3 kg N/ha/år. Dermed er den estimerede tålegrænse ikke vil blive overskredet og at engens naturtilstand ikke vil forrykkes væsentligt ved det ansøgte. Søen vurderes at være en velegnet sø for padder – lysåben og omgivet af naturarealer. Der kan dog være risiko for at den udtørres før yngel er færdigudviklet, hvis det er en tør forsommer. Der er to andre søer tilknyttet naturområdet, som er dybere og mere vandfyldte, hvor der i den ene (ca. 200 m vest for sø NV) er registreret stor- og lille vandsalamander og butsnudet frø. Derfor vurderes det at være sandsynligt, at der er tilknyttet padder også til søen NV, herunder også bilag IV padder som stor vandsalamander. Vurdering af hvad det ansøgte vil betyde for søens naturtilstand.

Søens tilknyttede planter har ellenbergværdier for Nitrogen (skala fra 1-9, der viser hvor planten i forhold til næringsstof-tilgængelighed foretrækker af vokse) på middel, lidt under middel, eller lidt over middel. Der blev ikke observeret arter med ellenbergværdier under 4 eller over 6. Ellenberg værdi på 4 er indikator for arter der vokser i intervallet mellem mere eller mindre næringsfattige steder (3) og arter der vokser middel næringsrigt (5). Skalaen går fra 1 (ekstrem næringsfattigt) til 9 (ekstremt næringsrigt). Tabel med registrerede plantearter og deres tilhørende ellenbergværdi ses herunder: Plantearter Ellen Berg værdi Plantearter Ellen Berg værdi Plantearter Ellen Berg værdi Vandmynte: 5 Vandpileurt: 6 Vandranunkel: 5 Engkarse: 4 Gråpil: 5 Hestehale: 4 Blågrå siv: 5 Lysesiv: 4 Rødel: 6 Der findes ikke nogen gældende kvælstoftålegrænser for alm. småsøer i landbrugslandet (måske fordi de kan være fosforbegrænsede eller påvirkede af overfladevand fra omkringliggende marker).

Søen som ligger nærmest anlægget ligger ikke i umiddelbar nærhed af dyrkede marker og derfor og fordi den er lavvandet og med vegetation i hele vandfladen kan man estimere at tålegrænsen ligger i samme område som engarealet omkring.

Enges estimerede tålegrænse ligger mellem 15-25 kg N/ha/år, jf. notat fra DCE "Opdatering af empirisk baserede tålegrænser" af 6. september 2018. I det konkrete tilfælde estimeres det, at engens og søens tålegrænse ligger i den lave ende af intervallet, fordi det ligger isoleret fra landbrugsdrift og fordi baggrundsbelastningen i området har været relativ lav – dog med deposition fra tre husdyrbrug. Samtidig fremstod området ikke næringsberiget og der er ikke registreret arter eller stor andel af arter med en høj ellenbergværdi, men derimod kun arter med en ellenbergværdi omkring middel (4, 5 og 6). Hvis ellenbergværdier på 4, 5 og 6 (som ligger middel og lidt under- eller over middel) overføres til tålegrænseintervallet på 15-25 vil søens tålegrænse ligge på ca. 18-20 kg N. Tålegrænsen er således vurderet ud fra et estimat om, at tålegrænseintervallet for fersk eng kan anvendes, og ud fra hvor kvælstofelskende områdets plantearter er, med baggrund i ellenbergværdier. Dermed er værdien for tålegrænsen forbundet med stor usikkerhed. Baggrundsbelastningen for 2019-2021 i området er 9,7-11,1 kg N/ha/år (senest registrerede gennemsnit for tre år (2019-2021) i et 5x5 km grid). Naturområdet ligger i et område på Kegnæs på ca. 1,5 km² hvor der er

kumulation fra tre andre husdyrbrug jf. ansøgningssystemet. Dermed anslås det, at belastningen på stedet ligger øverst i skalaen fra (9,7-11,1) nemlig 11,1 kg N/ha/år.

En merdeposition på 4,9 kg N/ha/år og en totaldeposition på 5,4 kg N/ha/år vil betyde, at søen sammen med baggrundsbelastningen får op til 16,5 kg N/ha/år. Det vurderes dermed, at den estimerede tålegrænse på 18 kg N/ha/år ikke bliver overskredet ved det ansøgte og dermed at søens naturtilstand ikke vil blive påvirket i en sådan grad, at dens tilstand forringes væsentligt. På den baggrund forventes det heller ikke at potentielt tilknyttede padder eller andre arter vil blive påvirket i væsentlig grad af det ansøgte. Eng NV (ca. 112 m fra ansøgt anlæg får 3,7 kg N i merdeposition og 4,2 kg N i total depositions) ligger op til søen. Engen fremstod som et ugødsket mosaikområde med mere eller mindre våde områder og forskellige arter, nogen steder domineret af stor nælde, andre mere fugtige steder domineret af tykakset star eller alm. star.

Generelt dominans af græsser og korsknop med indslag af de andre registrerede arter. En del problemarter (9 stk. dog uden at de virkede dominerende). Også et par positivarter for naturtypen (4 stk. som heller ikke var dominerende) Området har været græsset eller slået. Arter: Korsknop, vorterod, engkarse*, stor nælde#, glat ærenpris, ager tidsel#, hjortetrøst, bidende ranunkel, alm. hønsetarm, kær snerre*, rød tvetand, eng rottehale, mælkebøtte#, hundegræs, rajgræs#, kruset skræppe#, burre-snerre#, tagrør, bladmos, gul iris*, alm rapgræs#, dunet dueurt*, lysesiv, rød svingel, fløjlsgræs, lav ranunkel#, knopsiv, krybende potentil, tykakset star, alm. star*, gul kløver, krat-ærenpris, fuglegræs#.

Engens naturtilstand vurderes som moderat, hvor diversitet og mosaik og uforstyrrelighed trækker op, mens en del problemarter og græsdominans trækker ned. Tålegrænseintervallet for fersk eng er 15-25 Den konkrete eng indeholder ikke arter med ellenbergværdier under 4 og det estimeres at tålegrænsen ligger midt i intervallet eller lidt over - omkring 20 kg N/ha/år. Den samlede belastning af engen er 4,2 + 11,1 kg N=15,3 kg N/ha/år. Dermed er den estimerede tålegrænse ikke vil blive overskredet og at engens naturtilstand ikke vil forrykkes væsentligt ved det ansøgte.

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten samt ovenstående besigtigelse, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

Der stilles dog vilkår til, at bygninger der skal rives ned skal undersøges for flagermus inden nedrivning, se vilkår 49.

12) Kommunens vurdering og begrundelse for afgørelse

12.1. Vurdering af erhvervsmæssig nødvendighed

Slagtegrisestaldene med et maksimalt produktionsareal på 2.880 m² er af en størrelse der er forenelig med tidens tendens på området. Staldenes maksimale højde bliver ca. 10,7 meter

til kip. Byggeriet holder sig således inden for Bygningsreglementets (BR18) maksimale byggeret på 12,5 meter.

De nye tilskuds- og fodersiloer er tilpasset i størrelse, så de kan rumme et foderoplag svarende til 1-2 ugers foderforbrug. Kornsiloeerne skal anvendes til opbevaring af husdyrbrugets eget producerede korn, som skal indgå i foderet til den givne produktion af svin.

De eksisterende driftsbygninger er i en dårlig tilstand, og det ikke vurderes ikke at være proportionalt, at renovere dem. Fremadrettet vil der blive produceret slagtegrise i et moderne staldanlæg, med en mindre ammoniakemission pr. m² produktionsareal i forhold til de nuværende stalde.

Samlet set vurderes det nye staldanlæg, foderladen, siloeerne og den nye forbeholder, at være erhvervsmæssig nødvendig for husdyrbrugets fremtidige drift.

De nye bygninger og anlæg vurderes endvidere ikke, at have industrilignende karakter, da staldene forventes opført i grå sandwichpaneler, betonelementer eller søstenselementer med grå gavl, i stil med andre staldbygninger i Danmark, som eksempelvis de eksisterende slagtegrisestalde på Bredsten 4.

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af ovenstående samt redegørelsen i miljøkonsekvensrapportens 3.19 at udvidelsen af staldanlægget samt etablering af ny lade samt siloeer er erhvervsmæssig nødvendigt for ejendommens fremtidige drift som landbrug.

12.2. Landskabelige værdier

Ejendommen er beliggende i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder.

Området hvor de nuværende stalde ligger, vil efter nedrivning blive anvendt til vendeplads og siloeer til foderopbevaring, samt opførelse af en ny foderlade. Området til disse anlæg søges som et byggefelt i alle tre scenarier.

Der søges om tilladelse til opførelse af ét af de tre scenarier for staldanlægget med et samlet produktionsareal på i alt 2.880 m² i alle scenarier:

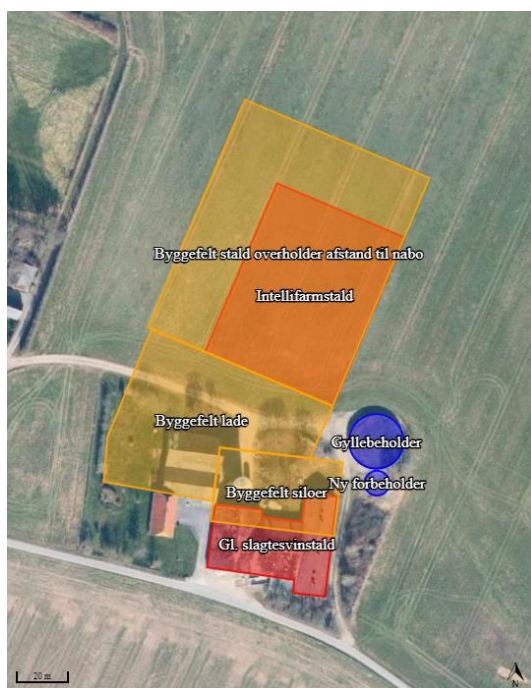
1. Én intellifarm-stald
2. To traditionelle stalde
3. Fire letvægtsstalde

For scenarie 1 og 2 er der indtegnet et muligt byggefelt i ansøgningen, hvor staldene vil kunne placeres. Placering af anlæggene ses på figur 2 og 3 nedenfor. For at tilpasse husdyrbrugets fremtidige bygninger til landskabet, vil ansøger etablere afskærmende beplantning.

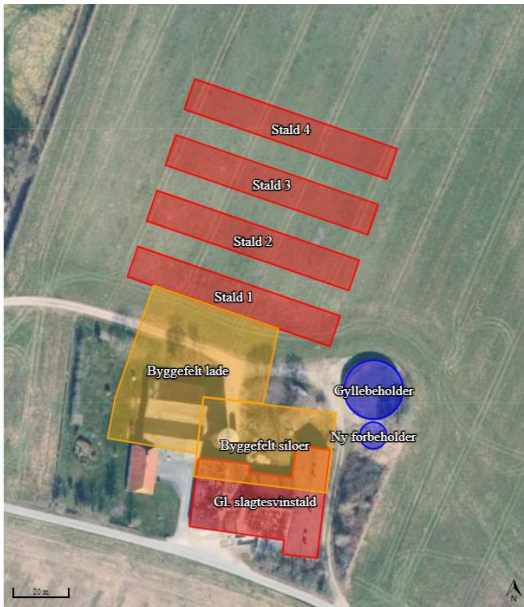
Der henvises til miljøkonsekvensrapporten for nærmere beskrivelse af projektets udformning.

Figur 2: Oversigtskort med mulig placering og byggefelt til traditionel-slagtesvinstald (Hovedansøgning), fra ansøgningsmateriale.

Figur 3: Oversigtskort med mulig placering og byggefelt til en ny intellifarm-slagtesvinstald (scenarie 239479), fra ansøgningsmateriale.

Figur 4: Oversigtskort med placering af fire letstalde til slagtesvin (scenarie 239482), fra ansøgningsmateriale.

Landskabet:

Husdyrbruget ligger på Kegnæs i Sønderborg Kommune. Landskabet på Kegnæs Halvø er kendetegnet ved et lavtliggende landbrugslandskab med mange naturområder i lavbundsområderne langs kysten og i den nordlige del af området. Mange steder er landskabet præget af udsigterne til det omgivende farvand og modstående kyster. Landskabet varierer og er tæt knyttet til områdets hegnsstruktur og mange lavbundsområder, der sammen med mindre bevoksninger inddeler det dyrkede landskab i mindre enheder af varierende størrelse. Det er karakteristisk, at gårdene er spredt ud i hele landskabet. Landskabstrækkene danner til sammen et let sammensat, roligt og uforstyrret landskab.

Området omkring ejendommen er kendetegnet ved et lavtliggende, let bølget terræn. Området fremstår åbent med få læhegn og bevoksninger og er omgivet af dyrkede marker. Områdets visuelle indtryk er roligt og uforstyrret. Nordvest for ejendommen ligger en større beplantning, som visuelt afskærmer ejendommen i den retning. Grundet ejendommens lavtliggende placering i området og det letbølgede terræn er der ingen visuel kontakt til kysten herfra. Ejendommen ses i dag kun i mindre grad fra vejen Nørre Landevej, som ligger nord herfor.

Sønderborg Kommuneplan 2019-2031:

Nedenfor er de mest relevante udpegninger gældende for ejendommen i kommuneplanen oplyst i forhold til at foretage en landskabelig vurdering af det ansøgte projekt. En fyldestgørende oplystning fremgår af miljøkonsekvensrapporten.

Ejendommen ligger inden for udpegningerne til bevaringsværdigt landskab, herunder værdifuldt landskab med en målsætning om beskyt, samt større sammenhængende landskab i kommuneplanen.

Det fremgår af kommuneplanens retningslinje 2.1.3 for værdifuldt landskab, at større nødvendige bygninger og anlæg, herunder landbrugsbygninger, så vidt muligt skal placeres i tilknytning til eksisterende bygninger. Det kan være nødvendigt at etablere en afskærmende beplantning. Etablering af afskærmende beplantning, skal tilpasses bevoksningsstrukturen i det aktuelle område. Det fremgår desuden af retningslinjen, at nødvendigt nyt byggeri og anlæg skal placeres og udformes, så der tages mest muligt hensyn til landskabets karakter, identitetsgivende træk og landskabsoplevelse.

Jf. kommuneplanens retningslinje 2.1.2 for større sammenhængende landskaber, skal landskabets visuelle og landskabelige sammenhæng sikres. De større sammenhængende landskaber skal i udgangspunktet friholdes for nye større byggerier, der slører landskabssammenhænge. Derudover skal de større sammenhængende landskaber så vidt muligt friholdes fra stærkt lys for at sikre imod visuel forstyrrelse fra lysforurening.

Ejendommen ligger inden for kystnærhedszonen. Som udgangspunkt skal kystnærhedszonen friholdes for nyt byggeri og anlæg, som ikke er afhængige af en placering ved kysten. Inddragelse af arealer til bebyggelse og anlæg skal have en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse. Det gælder for det ansøgte projekt, at der er tale om en udvidelse af et eksisterende landbrug. Der er derfor tale om erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri, som er funktionelt tilknyttet den eksisterende ejendom. Det bemærkes, at hele Kegnæs ligger inden for kystnærhedszonen. Kommunen vurderer ikke, at det er muligt at henvise projektet til en placering uden for denne.

Kommunens vurdering

Området, hvor de nuværende stalde ligger, vil efter nedrivning blive anvendt til vendeplads og siloer til foderopbevaring samt ny foderlade med foderblandeanlæg, forrum og udlevering. Der vil blive etableret en gang/drivgang mellem foderladen og de nye stalde.

I alle tre scenarier søges området til ovenstående øvrige anlæg udlagt som et byggefelt, dog varierer byggefeltets størrelse afhængig af den valgte staldløsning.

Der opsættes fire nye fodersiloer på hver 40 tons og to siloer svarende til den nuværende silo på ejendommen. Siloernes maksimale højde vil ikke overskride den nuværende blå silo. Den nuværende blå silo flyttes, så siloerne samles. Siloerne opføres på betonfundament og forventes at blive gråhvide glasfibersiloer eller ufarvede stålsiloer. Siloerne placeres indenfor det ansøgte byggefelt.

Den eksisterende gyllebeholder vil blive overdækket med en teltdug i grå, og med en cirka 20 graders hældning, og telttop i cirka 8,5 meters højde over terræn.

Forbeholderen med overløb til gyllebeholder forventes at komme op i cirka 3-4 meters højde over terræn. Siloerne og den overdækkede gyllebeholder placeres ud mod vejen Hagensig, hvor de vil stå i gårdspladsen i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Set fra nord vil anlæggene danne baggrund for de nye stalde.

Det er kommunens vurdering, at anlæggene ligger i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer. Anlæggenes udformning og placering er i tråd med den sædvanlige byggestruktur og -skik for landbrugsejendomme. Anlæggenes vil visuelt fremstå som en del af landbrugsejendommen.

Afhængig af det valgte scenarie forventes staldene etableret i grå sandwichpaneler, betonelementer eller søstenselementer med grå gavl, i stil med de eksisterende

slagtesvinstalde på Bredsten 4, se foto nedenfor. Staldene etableres i grålige farver og i ikke-reflekterende materialer.

Staldene etableres i kote 7,5 DVR90 og vil blive bygget ind i terrænet, hvilket vil bidrage til en indpasning af staldanlæggene i landskabet, så de syner lavere.

Figur 5: Skråfoto fra Bredsten 4, hvor staldenes visuelle fremtoning ses.

Ansøger har beskrevet tre scenarier:

Scenarie 1 og 2 Intellifarm og traditionelle stalde

I scenarie 2 ønskes staldanlægget etableret som to traditionelle stalde med en maksimal højde på 9,5 meter til kip. Staldene er rektangulære, har sadeltag og etableres i grå sandwichpaneler, betonelementer eller søstenselementer med grå gavl.

Det er kommunens vurdering, at denne type staldanlæg kan indpasses området landskabeligt. Staldenes udformning er i tråd med den gængse byggestruktur på Kegnæs og spejler de traditionelle staldanlæg i udformning. I forhold til let-staldene er de traditionelle stalde ca. 3 meter højere og med større volumen for den enkelte stald. Herved vil byggeriet fremstå mere markant isoleret set, men ikke fremmed for området. Derudover ligger staldene tættere på de nye siloer, foderlade og eksisterende bygninger, så husdyranlægget fremstår samlet.

For at afbøde byggeriets visuelle påvirkning i landskabet stiller kommunen vilkår om, at der etableres et beplantningsbælte, som anvist nedenfor. Beplantningen har til formål at skærme byggeriet i et vist omfang og virke skalaformidlende i forhold til bygningernes volumen ud mod landskabet. Samtidig sikres at ejendommen indrammes, så den fortsat fremstår som en samlet enhed, også set i lyset af at byggeriet trækkes længere ud i landskabet.

Scenariet indeholder et byggefelt, som vist på figur 3. Det er kommunens vurdering, at der ved en eventuel maksimal udnyttelse af byggefeltet, vil opstå for stor afstand mellem de hidtidige bebyggelsesarealer og de nye staldanlæg. Byggefeltet giver reelt mulighed for at trække staldene ganske væsentligt ud fra de øvrige anlæg på ejendommen, hvorved de vil fremstå uden sammenhæng med de øvrige anlæg på ejendommen. Der stilles derfor vilkår om at byggefeltet reduceres.

Der stilles vilkår til beplantning jf. vilkår 5-10

Scenarie 3 Let-stalde

I scenarie 3 ønskes staldanlægget etableret som 4 let-stalde med en højde på ca. 7,3 meter til kip. Staldene er rektangulære, har sadeltag og etableres i grå sandwichpaneler, betonelementer eller søstenselementer med grå gavl. Scenariet indeholder ikke et byggefelt. Staldene placeres som vist på figur 4.

Det er kommunens vurdering, at denne type staldanlæg kan indpasses landskabeligt. Staldenes udformning er i tråd med den gængse byggestruktur på Kegnæs og ligner de traditionelle staldanlæg i udformning, men med en lavere højde. Til trods for at staldene trækkes længere ud i landskabet end de hidtidige bebyggelsesarealer på ejendommen, har de et formsprog og en højde, som betyder at de kun i begrænset omgang fremstår synlige set fra omgivelserne.

Det er kommunens vurdering, at det er nødvendigt at etablere et beplantningsbælte for at sikre, at staldanlæggene syner mindst muligt i landskabet, hvorfor der stilles vilkår om skærmende beplantning som nedenfor. Sammen med beplantningen vil staldene virke skalaformidlende i forhold til de høje siloer, og de nye bygninger vil opleves tilknyttet husdyrbrugets samlede bygningsmasse.

Der stilles vilkår til beplantning jf. vilkår 5-10.

Støder man på arkæologiske levninger under anlægsarbejdet, skal Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev, Dalgade 7, 6100 Haderslev på T 65370801 eller E planer@msj.dk straks tilkaldes, og arbejdet indstilles i det omfang det berører fortidsmindet. Jævnfør museumslovens § 27.

12.3. Natur og bilag IV –arter

Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for påvirkningen af kategori 1, 2 og 3 natur og bilag IV – arter.

Miljømyndighedens vurdering

Mosen (kategori 3 mose ca. 136 m vest for anlægget, får en merdeposition 5,8 og total deposition på 6,6 kg N/ha/år), se figur 6.

Figur 6: Mose øst for anlæg (Tidligere losseplads)

Mosen er helt skygget af især store rødel og ask. Mosen fremstår tør som urørt skov/tør mose med mange væltede træer og uvejsomt krat – dog med en del plantevækst i bunden.

Artsliste: Rødel 6, ask 6, hvidtjørn 5, ask 6, stor nælde 8, kvalkved 6, hindbær 5, brombær, krat viol 4, stinkende storkenæb 6, ramsløg 7, dansk ingefær, judaspenge, løgkarse 8, japansk pileurt.

Ellenbergværdierne ligger mellem omkring middel fra 4 til 8 med en lille overvægt af mere næringselskende arter.

Tålegrænseintervallet jf. DCE for moser ligger mellem 5 og 30 kg N alt efter hvilken slags mose det er. Her er der tale om en skovmose/aske-ellesump med en estimeret tålegrænse på 10-20. Arternes ellenbergværdi viser at området ikke er næringsfattigt, men ligger middel eller over middel i næringstilstand. På den baggrund estimeres tålegrænsen for mosen at ligge på ca. 18 kg N/ha/år.

Med en samlet belastning på 17,7 kg N/ha/år (6,6 kg N + 11,1 kg N) er tålegrænsen overholdt.

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af ovenstående samt beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og en besigtigelse af naturområderne, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

12.4. Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand

Jf. afsnit 3.10.4 bliver tagvandet fra de eksisterende bygninger ledt til en samlebrønd syd for gyllebeholderen, som løber til Gåsvig, mens overfladevand fra den nuværende og fremtidige gårdsplads nedsives direkte. Der er ingen riste med forbindelse til overfladevandsledninger

eller dræn. De nye bygninger etableres enten uden tagrender, eller med tagrender hvor regnvandet nedsives direkte ved bygningen.

Kommunens vurdering

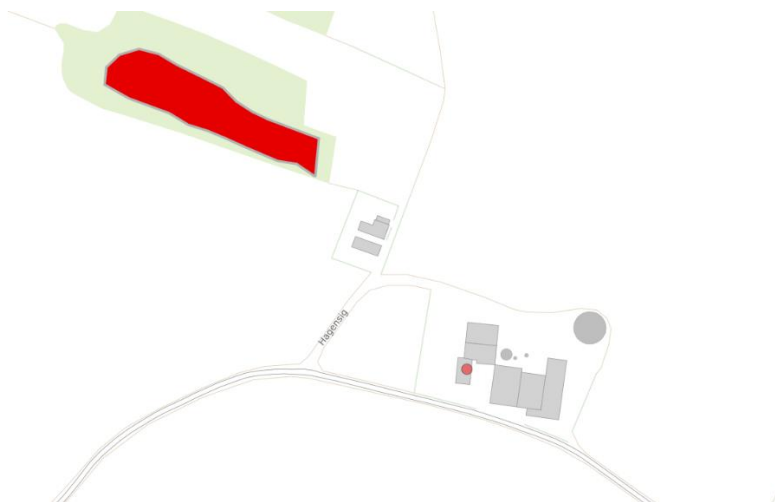
Der vil i forbindelse med byggeansøgningen blive søgt om tilladelse til etablering af nedsivningsgrøft.

Hvis der etableres en faskine eller andet til at lette nedsivning, kræver det en nedsivningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19. Hvis der er tale om større bygninger, er det ikke sikkert, at de kan undvære et nedsivningsanlæg. Tagvandet skal holdes på egen grund og må ikke være til gene for andre parter eller f.eks. kunne påvirke § 3 natur.

Naboerne har i forbindelse med høringen ytret bekymringer om den tidligere losseplads/losseplad, figur 7.

Den tidligere losseplads, figur 7 er ikke en del af godkendelsens projekt og ejes af anden lodsejer. Lossepladsen er beplantet og der sker ingen direkte påvirkning af lossepladsen som følge af projektet.

Figur 7: Losseplads markeret med rød

Spildevandsforholdene på Hagensig 10 er i dag således, at der i stuehuset er et badeværelse med toilet og bad og et gæstetoilet.

I de nuværende staldbygninger er der ingen toilet eller bade faciliteter.

Stuehuset bliver uændret i forbindelse med udvidelsen.

I forbindelse med byggeriet vil der blive etableret medarbejderfaciliteter med bad og toilet. Ansøger forventer, at der dagligt vil være én person der benytter disse faciliteter.

Den nuværende rensning sker via trekammer bundfældningstank som tømmes løbende. Hvis det er muligt ønsker ansøger at benytte denne løsning fremadrettet. I forbindelse med en fornyet spildevandstilladelse, vil rensning af spildevandet fra medarbejderfaciliteterne ske efter kommunens krav.

Sønderborg Kommune vurderer, at det nye projekt ikke vil medføre en hydraulisk merbelastning af eksisterende dræn og spildevandsledninger, da ansøger oplyser, at der alene udledes sanitært spildevand fra en enkelt medarbejder. Personbelastningen forbliver således den samme som i dag.

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af ovenstående samt beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten, at de ansøgte stalde og opførelse af nye siloer og lade ikke indebærer væsentlig virkning på jordarealer, jordbund eller vandforekomster.

12.5. Øvrige emissioner og gener

Lugt for omboende

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Hagensig 8, mens den samlede bebyggelse udløses af Nørre Landevej 53A og nærmeste sommerhus-/byzoneområde er området mellem Østerby og Sønderby, Lokalplan KE 12, se figur 8.

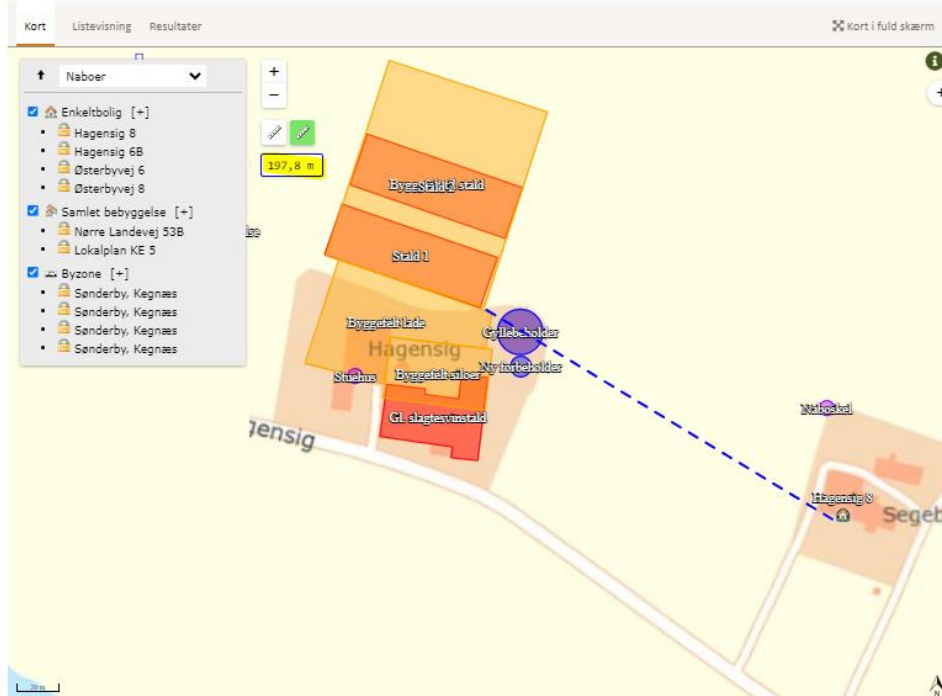
Figur 8: Afstand til sommerhusområde og lokalplanlagt område

I forbindelse med lugt har det ansøgte anlæg været igennem IT-ansøgningsystemets lugtberegninger, der beregner på geneafstanden til nabobebyggelserne fra stalde. Disse geneafstande samt afskæringskriterier, der findes i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, er alle overholdte.

Beregningerne i bilag 3 figur J, viser, at det ansøgte projekt overholder de lovbestemte lugtkriterier. I forhold til naboernes høringssvar vedr. lugt, så har Kommunen ikke mulighed

for at stille skærpede vilkår til lugt eller give afslag med afsætning i lugtgener, da alle kriterier i følge www.husdyrgodkendelse.dk er overholdte.

For at der kan beregnes om lugt fra anlægget, skal nabobebyggelser og byzone angives på kortet. På "Listevision" vises en oversigt over de nabobebyggelser der er angivet, og på "Resultater" findes resultaterne af de lugtberegninger der er foretaget på ansøgningen.

Figur 9: Afstand fra stald 1 til nærmeste nabo uden landbrugspligt

Alle nabobeboelser i nærheden af Hagensig 10 (undtaget Hagensig 12 der har landbrugspligt) ligger minimum 197 meter (se figur 9) fra den nærmeste nye stald, stald 1. Den mindste geneafstand, sammenlignet med denne minimum afstand på 197 m er 117,3 m, se figur J bilag 3.

Lugtgeneafstanden er mindst 117 meter. Der er derfor ingen problemer med at overholde afstandskrav i husdyrbrugloven/husdyrloven fra stalden til naboer, hvilket også betyder, at Sønderborg Kommune ikke kan stille yderligere vilkår til projektet, hvad angår lugt.

I husdyrbrugloven er der et afstandskrav på 50 meter til nærmeste nabobeboelse. Hagensig 12 er omfattet af landbrugspligt fordi den er i besiddelse af mere end 2 ha jord. Er ejendommen ikke omfattet af landbrugspligtig er der herudover en lugtgeneafstand der skal overholdes. Denne beskyttelse er landbrugsejendomme (herunder Hagensig 12) ikke omfattet af.

Lys

Det vurderes, at belysning ikke kan påvirke nærmeste naboer væsentligt, og at der er fokus på at minimere lysgenerne. Bygningerne vil blive omkranset af beplantning, hvilket vil virke afskærmende i forhold til lyspåvirkningerne fra husdyranlægget.

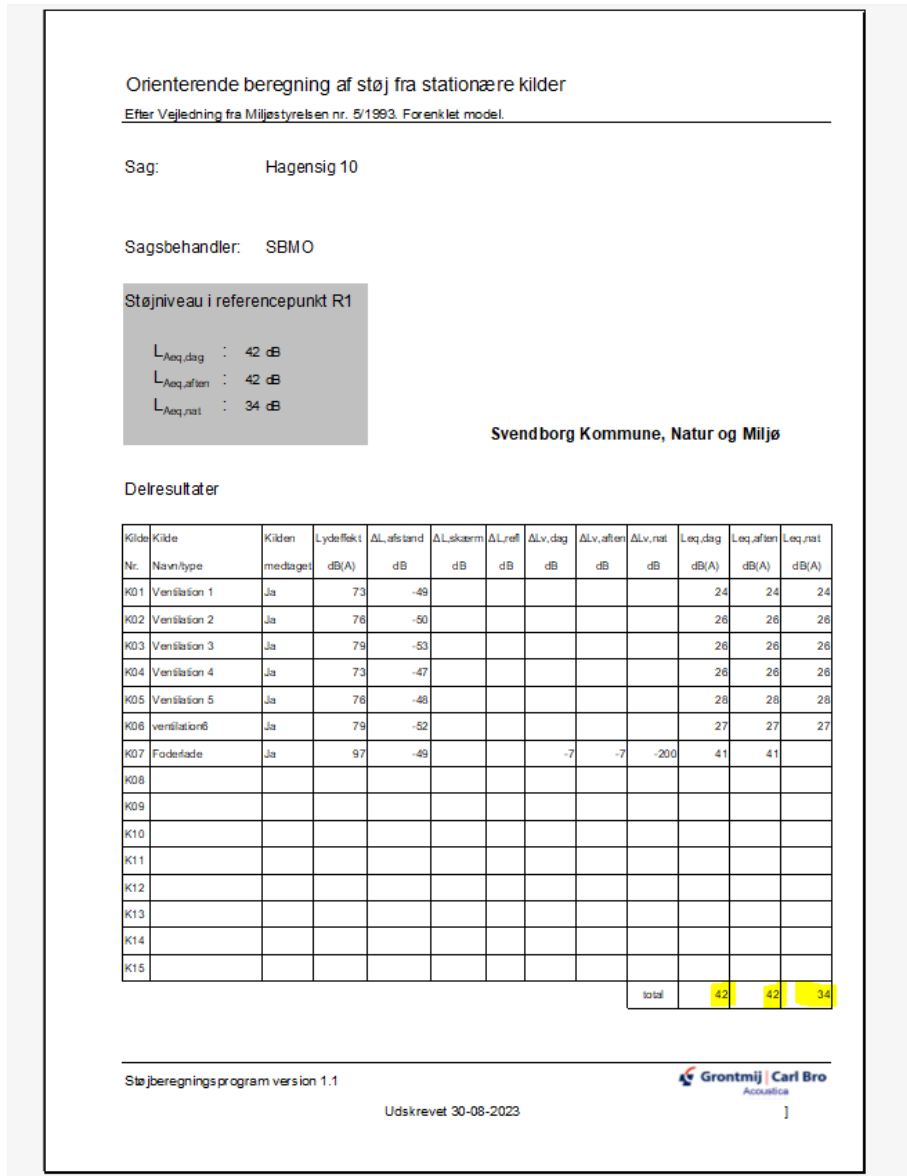
Støv

Sønderborg Kommune vurderer ud fra afsnit 3.9.3 i miljøkonsekvensrapporten, at der praktiseres BAT på støvemissioner idet foder til staldene ledes gennem lukket rørsystem. Derudover vil der ikke kunne forekomme væsentlige støvgener i forbindelse med transporter i forbindelse med transporter forbundet med driften på Hagensig 10, da den eksisterende ind- og udkørsel ved Hagensig 12 ikke vil blive benyttet efter udvidelsen.

Støj

Støjbidraget fra Hagensig 10 er indsat herunder (Figur 10). Udgangspunktet er kildedata for afkast og foderlade (Figur 10) og transmissionsvejafstand (Figur 11) for Hagensig 12 (R1).

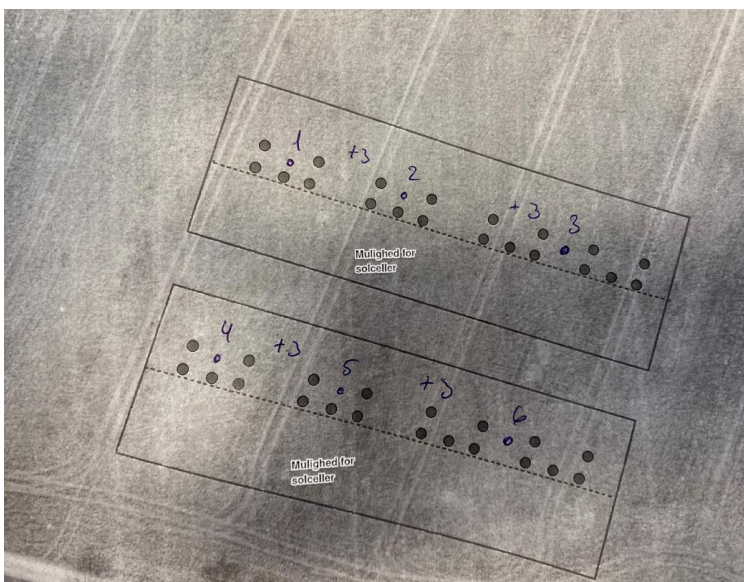

Figur 10: Støjbidrag

Bemærk der er lavet en gennemsnitsafstand for hver gang antallet af afkast fordobles med 3 DB jf. gældende retningslinjer.

Figur 11: Transmissionsvejsafstand

Figur 12: Placering af afkast samt nummerering for gennemsnitspunkt 1-6

Vejledende støjgrænser for de forskellige områdetyper

Tidspunkt	Mandag - fredag kl. 07 - 18, Lørdag kl. 07 - 14	Mandag - fredag kl. 18 - 22, Lørdag kl. 14 - 22, Søn- og helligdag kl. 07 - 22.	Alle dage kl. 22 - 07
Områdetype			
1. Erhverv og industriområde – tung industri	70 dB(A)	70 dB(A)	70 dB(A)
2. Erhverv og industriområde med forbud mod stærkt støjende aktiviteter*	60 dB(A)	60 dB(A)	60 dB(A)
3. Område for blandet bolig og erhverv, centerområder (Bykerne)	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
4. Etageboligområde	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
5. Boligområde for åben og lav boligbyggeselse	45 dB(A)	40 dB(A)	35 dB(A)
6. Sommerhusområde og offentligt tilgængelige rekreative områder	40 dB(A)	35 dB(A)	35 dB(A)
7. Kolonihaveområder (afhænger af placering)	Som for områdetype 4, 5 i byzone eller 6 i det åbne land	Som for områdetype 4, 5 i byzone eller 6 i det åbne land	Som for områdetype 4, 5 i byzone eller 6 i det åbne land
8. Det åbne land – inklusiv landsbyer og landbrugsarealer	Udgangspunkt som for områdetype 3, men kun ved boliger og dennes udendørs opholdsarealer. Landsbyer er typisk områdetype 3 eller 5	Udgangspunkt som for områdetype 3, men kun ved boliger og dennes udendørs opholdsarealer Landsbyer er typisk områdetype 3 eller 5	Udgangspunkt som for områdetype 3, men kun ved boliger og dennes udendørs opholdsarealer Landsbyer er typisk områdetype 3 eller 5
9. Ingenmandszone	Ingen støjgrænser	Ingen støjgrænser	Ingen støjgrænser
10. Områder der ikke er følsomme for aften/nattestøj:			
Rekreative område som f.eks. byparker	Typisk 40-50 dB(A)	Typisk 40-50 dB(A)	Typisk 40-50 dB(A)
Områder til offentlige formål f.eks. skoler, idrætsanlæg, dagsinstitutioner	Typisk 40-50 dB(A)	Typisk 40-50 dB(A)	Typisk 40-50 dB(A)
Erhvervsområder til kontorer og serviceerhverv uden mulighed for boliger	Typisk 50-55 dB(A)	Typisk 50-55 dB(A)	Typisk 50-55 dB(A)

Figur 13: Vejledende støjgrænseværdier herover

	DB dag	DB aften	DB nat
Hagensig 12	42	42	34
Grænseværdi	55	45	40

Tabel 3: Resultat af støjberegning

Den orienterende beregning af støj fra de stationære kilder (ventilation og foderlade), viser at de vejledende grænseværdier (Figur 13) er overholdte.

Der er beregnet en orienterende støjberegning til Hagensig 12 der ligger nærmest støjklenderne.

Beregningen viser at støjbelastningen ligger under de vejledende grænseværdier for nærmeste nabo Hagensig 12, tabel 3.

Der har i øvrigt ikke været klaget over husdyrbruget på Hagensig 10 tidligere.

Sønderborg Kommune vurderer ud fra ovenstående samt afsnit 3.9.3 i miljøkonsekvensrapporten, at vejledende støjgrænser overholdes og at der praktiseres BAT på støjgener ved at lade de mest støjende aktiviteter foregå indendørs.

Godt landmandskab

Sønderborg Kommune vurderer ud fra afsnit 4.2.4 i miljøkonsekvensrapporten, at BAT på godt landmandskab og miljøledelse opnås ved at have en nødfremgangsmåde ved uheld (opdateret beredskabsplan) og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg.

Døde dyr

Sønderborg Kommune vurderer ud fra afsnit 3.10.1 i miljøkonsekvensrapporten, at opbevaring af døde dyr opfylder BAT ved at pladsen er etableret med spalter i bunden og overdækket.

Skadedyr

De beskrevne bekæmpelsestiltag under punkt 3.9.3 i miljøkonsekvensrapporten vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

Transporter

Antal af transportere er stigende pga. levering til biogasanlæg. På nuværende tidspunkt benyttes der to indkørsler til husdyrbruget. Indkørslen nordvest for staldene og sydøst for staldene. I forbindelse med den ansøgte udvidelse, vil den sydøstlige indkørsel blive bibeholdt, mens den nordvestlige indkørsel ved Hagensig 12 sløjfes som primær transportvej. Dermed forsvinder en stor del af de eventuelle gener forbundet med transporterne for naboerne på Hagensig 12.

Transporter vurderes derfor ikke at være væsentligt til gene for naboerne, da der ikke ligger nabobeboelse i umiddelbar nærhed til ejendommen indkørsel.

I forhold til naboernes høringssvar omkring transportere, bilag 3 så giver vejloven ingen hjemmel til at hindre udviklingen i trafik. Jf. Vejlovens § 10. Det påhviler vejbestyrelserne at holde deres offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver. Det vil sige, at det som udgangspunkt er Kommunens ansvar at vedligeholde kommunens veje. Til dette skal det nævnes, at det er afdelingen for Anlæg og infrastruktur, der har ansvaret. Dette er derfor ikke områder, der kan behandles af Landbrugssagsbehandleren under Husdyrbrugloven eller Miljøbeskyttelsesloven.

Det har Miljø- og Fødevarerklagenævnet truffet en række afgørelser om, fx NMK-132-00822 og NMK-132-00792 m.f.

Samlet vurdering

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af de beskrevne tiltag for begrænsningen af gener og emissioner, at der i miljøkonsekvensrapporten på tilstrækkelig vis er taget hensyn til de nærmeste naboer og at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omgivelserne.

12.6. Etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget inden for de seneste 8 år

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre driftssituationer. Tabel 2 viser den samlede ammoniakemission fra det ansøgte projekt, og meremissionen der kommer fra husdyrbruget i forhold til 8 års driften og nudriften.

Samlet emission: **4048,2** (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift): **1637,2** (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift): **1637,2** (kg NH₃-N/år)

Tabel 2. Ammoniak emission i Nudrift, Ansøgt drift og 8-årsdrift

Nudrift og 8 års drift

De nuværende produktionsarealer er opmålt af ansøger, og fremgår af bilag 1 i MKR, del 4. Den nuværende tilladte produktion er 6.229 slagtesvin fra 28-109 kg (1.640 stipladser). I det eksisterende ansøgningsskema til anmeldelsen fra 2012 fremgår der delvis spaltegulv i de eksisterende stalde. Dette stemmer ikke overens med den reelle gulvtype, som er drænet gulv og spalter. Der er valgt drænet gulv og spalter i 8 års driften og nudriften, da dette er worst case i forhold til beregning af ammoniak, og det har desuden ikke nogen betydning i forhold til lugtberegningen.

Ansøgt drift

Der søges i alle tre scenarier om et samlet produktionsareal på 2.880 m² med flexgruppe "Slagtesvin og smågrise; 25-49% fast gulv". Der benyttes gyllekøling med en ammoniakreduktion på 27,7% i samtlige stalde og i alle tre scenarier.

Ud over staldene opføres der en ny foderlade med blandt andet foderblandeanlæg, udleveringsrum og forrum. Der etableres ligeledes en ny forbeholder til afhentning af gylle til biogasanlæg, ligesom der opstilles to store kornsiloer og fire mindre siloer til tilskudsfoeder. Den nuværende blå silo flyttes, så siloerne bliver placeret samlet. Området med placering af siloer er som tidligere beskrevet ansøgt som et byggefelt, hvilket også gør sig gældende for placeringen af foderlade/udleveringsrum.

13) Indretning og drift

13.1. Anvendelse af BAT

BAT er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse forurening fra stalde eller lager. Teknik, der har opnået betegnelsen BAT, er også vurderet med hensyn til miljø, økonomi (hvis nybyggeri) og dyrevelfærd. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes, ved anvendelse af 27,7% ammoniakreduktion fra gyllekøling, samt teltoverdækning af den eksisterende gyllebeholder og den nye forbeholder. BAT-kravet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

Ejendommens BAT-redegørelse kan ses i en uddybet form i miljøansøgningens afsnit 3.11.

Kommunens vurdering

I alle stalde er der angivet som Ny BAT dvs. alle stalde har det skrappeste BAT-krav, som opfyldes ved anvendelse af 27,7% ammoniakreduktion fra gyllekøling, samt teltoverdækning af den eksisterende gyllebeholder og den nye forbeholder. Kommunen vurderer at ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager) reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

13.2. Udnyttelse af energi- og råvareforbruget

Af miljøansøgningens afsnit 4.2 fremgår ejendommens forbrug af råvarer.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at det angivne forbrug af råvarer svarer til en ejendom med den angivne produktion og driftsform.

13.3. Substituering af særligt skadelige eller betænkelige stoffer

Kommunens vurdering

I det landbrug kun anvender godkendte produkter og kemikalier, er det kommunens vurdering, at husdyrbruget ikke anvender skadelige stoffer der udsætter befolkningen for sundhedsfare hverken i eller ud over landets grænser.

13.4. Optimerede produktionsprocesser

Husdyrbrugets management i forhold til BAT- konklusionen er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.2.4.

Kommunens vurdering

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, som indeholder krav til blandt andet miljøledelse og fodringskrav, som i høj grad omhandler optimering af produktionsprocesserne på husdyrbrug i forhold til miljøet.

Kommunen vurderer at kravene er opfyldt hvis bl.a. særreglerne overholdes.

13.5. Håndtering af affald

Typer af affald er beskrevet i miljøansøgningens afsnit 3.10.

Husdyrbruget skal sortere sit affald og sikre, at mest muligt affald bliver sorteret fra til genbrug, genanvendelse og anden endelig materialenyttiggørelse. Affald som ikke kan genanvendes skal håndteres som forbrændingseget, deponeringseget eller farligt affald i henhold til Sønderborg Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Sønderborg Kommune har indført en obligatorisk henteordning for virksomheders farlige affald (Sonfor-Kemi). Det er muligt, at benytte en privat indsamlingsordning for farligt affald, men virksomheder, der vælger en privat løsning, skal søge om fritagelse fra den kommunale ordning på kommunens hjemmeside. Tilmelding til Sonfor-kemis ordning for husdyrbrug skal ske på www.sonfor.dk/serviceordning/

Husdyrbruget skal håndtere sit affald efter reglerne i affaldsbekendtgørelsens og affaldsaktørbekendtgørelsen. Det betyder, at husdyrbruget skal sortere deres erhvervsaffald og aflevere det til en godkendt affaldsmottager med henblik på genbrug, genanvendelse eller anvendelse til anden endelig materialenyttiggørelse.

Ifølge affaldsbekendtgørelsen defineres erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse som værende:

- Glasaffald
- Metalaffald
- Plastaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Træaffald
- Genanvendeligt farligt affald, herunder batterier og elektronik
- Genanvendeligt PVC-affald
- Andet affald, der er egnet til materialenyttiggørelse, fx byggeaffald og have-/parkaffald.

Husdyrbruget skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet og skal på anmodning fra kommunen kunne dokumentere, at affaldet bliver leveret til et godkendt affaldshåndteringsanlæg, som sikrer, at de enkelte affaldsfraktioner reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dokumentationen kan være fra behandlingsanlægget.

Ovenstående findes i affaldsbekendtgørelsens § 61.

Virksomheder kan aflevere affaldet til:

- Et genanvendelsesanlæg eller et anlæg, som forbereder affald til genbrug, der er registreret i Affaldsregistret.
- En indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret.
- En virksomhed, som kan undlade at lade sig registrere efter bekendtgørelse om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed.
- Et kommunalt behandlingsanlæg, der er registreret i Affaldsregistret.
- En kommunal genbrugsplads eller en kommunal ordning efter affaldsaktørbekendtgørelsens § 11.
- En frivillig tilbagetagningsordning, jf. affaldsbekendtgørelsen.

Du kan læse mere i § 24 i affaldsaktørbekendtgørelsen.

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbrug kan producere farligt affald, herunder for eksempel:

- Oliefiltre
- Batterier

- Spildolie
- Pesticider
- Spraydåser
- Kanyler
- Kemikalierester
- Rester af kunstgødning
- Giftrester (også rottegift)
- Medicinrester
- Lysstofrør

Opbevaring af farligt affald kan udgøre en miljørisiko.

Kommunens vurdering

Ejendommen er omfattet af § 16a og er derfor omfattet af miljøministeriets affaldsregulering og Sønderborg Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald. Husdyrbruget skal derfor også være tilknyttet kommunens ordning for håndtering af farligt affald eller have aftale med en anden godkendt indsamler eller behandlingsanlæg, såfremt der opstår farligt affald på husdyrbruget.

Der stilles ikke yderligere vilkår.

13.6. Anvendelse af bedste tilgængelige rensningsteknik

Der stilles ikke vilkår om yderligere rensningsteknik, da forureningen fra husdyrbruget overholder BAT.

13.7. Forebyggelse af uheld og begrænsning af konsekvenserne

Der er i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.14 redegjort for eventuelle risikoer for ulykker og katastrofer, der kan påvirke miljøet. Og der er med udgangspunkt i virksomhedens beredskabsplan og løbende kontrol af driften, redegjort for, hvordan risikoen mindskes mest mulig.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten at kravet er opfyldt.

14) Fastsættelse af vilkår

Kommunen skal på grundlag af vurderingen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, fastsætte vilkår for at sikre, at udvidelsen og produktionen kan foregå uden at miljøet og omgivelserne påvirkes væsentligt. Godkendelser

og tilladelser skal i alle tilfælde indeholde de vilkår, som er nævnt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen 443 af 26/04/2023 nr. 1-6.

14.1. Produktionsarealets størrelse i m² med angivelse af dyrearter og dyretyper, staldsystemer og teknologi

Der stilles vilkår til produktionsarealerne, se vilkår 3.

14.2. Anvendelse af ammoniakreducerende virkemidler

Der stilles vilkår til etablering af gyllekøling, vilkår 16-22 og 25-28. Bemærk at der er stillet vilkår til indsendelse af beregninger for gyllekølingsanlægget inden i ibrugtagning af godkendelsen jf. vilkår 30. De tilrettede vilkår efter beregningen endelig foreligger, vil blive fastlagt ved et påbud jf. § 39 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen 443 af 26/04/2023.

Der er stillet vilkår til teltoverdækning af den eksisterende gyllebeholder og betonoverdækning af den nye forbeholder, se vilkår 11-15 og 24.

14.3. Anvendelse af ammoniakreducerende virkemidler der ikke findes på teknologilisten

Anvendes ikke.

14.4. Anvendelse af lugtreducerende virkemidler der ikke findes på teknologilisten

Anvendes ikke.

14.5. Placering og udformning af ny bebyggelse

Der stilles vilkår til byggefelt jf. vilkår 4.

14.6. Beplantning om ny bebyggelse

Der skal etableres beplantning jf. vilkår 5-10.

14.7. Transporter

Ejendommen ligger placeret således at transport til og fra ejendommen ikke er et problem.

Ansøger har på baggrund af høringen gjort overvejelser omkring alternative måder at håndtere transport af gylle på.

Ansøger oplyser, at så meget af gyllevogns-kørslen der er praksis muligt, sker via egne marker, så transporten på vejene minimeres mest muligt.

Ansøger oplyser desuden, at mange af ansøgers gyllebeholdere ligger decentralt ved ansøgers udbringningsarealer på Kegnæs. Disse decentrale gyllebeholdere benyttes strategisk, ved at biogas-firmaet afhenter gyllen ved husdyrene og leverer biogasgyllen retur i de decentrale beholdere, hvorved gyllevogns-kørsel på vejene minimeres.

Ansøger er åben overfor at bygge en ny gyllebeholder på en mark, for derved at kunne minimere gyllevogns kørsel endnu mere. I den forbindelse vil ansøger gerne i dialog med lokalsamfundet, for at finde den rette placering.

Med hensyn til naboernes forslag om etablering af ny vej se punkt 2 i bilag 3.

14.8. Tiltag der reducerer produktionen af spildevand

Der stilles vilkår til at vask af maskiner m.m skal foregå på støbt plads for at begrænse forureningen.

14.9. Ressourceforbrug

Der stilles vilkår til energi- og vandforbruget vilkår 15.

14.10. Brug af teknologi

Der er ikke anvendt yderligere teknologi end gyllekøling og fast overdækning af gyllebeholder.

Kommunens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT i miljøkonsekvensrapporten at ejendommen kan drives uden yderligere teknologi. Ejendommen lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøkonsekvensrapporten i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi.

14.11. Regelmæssig vedligeholdelse og overvågning

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17¹, som er generel lovgivning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til regelmæssig vedligeholdelse og overvågning godkendelsen.

14.12. Ophør af driften

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17, som er generel lovgivning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til ophør af drift i godkendelser.

14.13. Anvendelse, fremstilling og frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med husdyrproduktionen

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til aktiviteter, som tidligere kunne have medført forurening af jord og grundvand på husdyrbruget.

¹ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af Husdyrbrug nr.443 af 26/04/2023

På grundlag af de foreliggende oplysninger vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke foreligger en væsentlig risiko for forurening af jord og grundvand fra husdyrbruget.

15) Særregler for IE-husdyrbrug

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17, som er generel lovgivning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til nedenstående.

15.1. Miljøledelse

IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem, dvs.:

- Formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- Fastsætte miljømål,
- Udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- Minimum 1 gang årligt evaluerer miljømedarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- Minimum 1 gang årligt gennemgår miljøledelsessystemet.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at der gennemføres og overholdes et miljøledelsessystem i overensstemmelse med de kravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, f.eks. digitalt eller i form af dokumenter. Dokumentation skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

15.2. Miljøledelse – oplæring af personale

IE-husdyrbrug skal oplære personale, hvad angår:

- Relevant lovgivning
- Transport og udbringning af husdyrgødning
- Planlægning af aktiviteter
- Beredskabsplanlægning og –styring
- Reparation og vedligeholdelse af udstyr

IE-husdyrbruget udarbejde oplæringsmateriale, der angår de forhold der følger af ovenstående punkter. Materialet skal være tilgængelige for personalet og opdateres løbende. Oplæringsmaterialet skal kunne fremvises på forlangende til tilsynsmyndigheden.

15.3. Plan for regelmæssig kontrol, reparation, vedligeholdelse og beredskab

IE-husdyrbrug skal udarbejde og følge en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget inkl. materiel, herunder med henblik på at forebygge uheld, og beredskab for

håndtering af uventede emissioner og hændelser. Planen skal som minimum opfylde følgende betingelser:

- Plan for regelmæssig kontrol, reparation og vedligeholdelse
- Gyllebeholdere (for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- Gyllepumper, -miksere, -separatorer og –spredere.
- Forsyningssystemer til vand og foder
- Varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimeret styring heraf
- Siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- Luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner)
- Udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- Maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dyse, som begge skal være i god stand

Beredskabsplan:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder og spildevandskilder
 - Handlingsplan for håndtering af visse potentielle hændelser (f.eks. brande, utætte og kollapsede gyllebeholdere, ukontrolleret afstrømning af møddinger og olieudslip)
 - Tilgængeligt udstyr til håndtering af forureningsulykker (f.eks. udstyr til tilstopning af drænrør og opdæmning af grøfter samt olieopsugning, absorberingsmåtter eller ruller til olieudslip)
- Kontrol, reparation og vedligeholdelse skal ske regelmæssig. Kontrol af gyllebeholdere skal som minimum gennemføres én gang årligt jf. punkt 1)

Den årlige kontrol af gyllebeholdere erstatter ikke den lovpligtige 10 årsbeholderkontrol.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at planen følges ved at føre logbog over gennemførte kontroller. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises til tilsynsmyndigheden på forlangende.

15.4. Fodringskrav og energieffektiv belysning

Fodringskrav

Kvælstof

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde kvælstof, der udskilles, som minimum enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til EU forordning om fodertilsætningsstoffer. En god

aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med lavt indhold af råprotein. IE-husdyrbruget kan anvende en kombination af de nævnte teknikker.

Fosfor

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde fosfor, der udskilles, som minimum anvende enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase) og tilladt i henhold til EU forordning om fodertilsætningsstoffer eller let fordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. IE-husdyrbruget kan også anvende en kombination af de nævnte teknikker.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere anvendelse af fodring eller fodringsteknikker som nævnt ovenfor. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Energieffektiv belysning

IE-husdyrbrug er forpligtet til at anvende energieffektiv belysning i overensstemmelse med reglerne i det til enhver tid gældende bygningsreglement.

Kravet indtræder ved ændring eller udskiftning af eksisterende belysningssystem eller belysningsanlæg.

IE-husdyrbrugene skal opbevare fakturaer for gennemførte udskiftninger i 5 år og kunne forvises tilsynsmyndigheden på forlangende.

15.5. Støvemissioner fra staldanlæg

IE-husdyrbrug skal for at reducere støvemissioner fra staldanlæg enten reducere støvproduktionen fra foder og strøelse, anvende en metode til at binde støv i staldanlæggene eller behandle afgangsluft fra staldanlæggene ved hjælp af et luftrensningssystem.

15.6. Overholdelse af vilkår og krav

Den som er ansvarlig for et IE-husdyrbrug, underretter straks kommunalbestyrelsen ved manglende overholdelse af godkendelsesvilkår samt de umiddelbart bindende krav til indretning og drift, IE-brug og årlig indberetning, og træffer straks de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene og kravene overholdes.

15.7. Årlig indberetning til kommune

IE-husdyrbrug skal engang årligt indsende følgende dokumenter til kommunen:

- Logbøger for eventuel miljøteknologi
- Dokumentation for miljøledelsessystem
- Logbog over gennemførte kontroller
- Dokumentation for overholdelse af fodringskravet

IE-husdyrbrug skal hvert år senest den 31. december indsende informationer til kommunen. Informationerne skal være for det forudgående kalenderår og sendes samlet til kommunen.

15.8. Ophør

Ved ophør af aktiviteter på IE-husdyrbrug gælder kapitel 4b i lov om forurennet jord.

Ved ophør forstås:

- Ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget
- Når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven
- Situationer omfattet af § 59 a, stk. 2 husdyrbrugloven, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2 i husdyrbrugloven

IE-husdyrbrug skal senest 4 uger efter driftsophør anmelde dette til kommunen med en beskrivelse af ophøret og en eventuel jordforurening til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurennet jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen ligeledes indeholde en beskrivelse til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

16) Samlet vurdering

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Sønderborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbar over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-. Ammoniak-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv

16.1. Projektets negative påvirkninger

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af de beskrevne konklusioner i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3, at der ikke er væsentlige negative virkninger forårsaget af husdyrbrugets drift på nedenstående faktorer, hverken når de vurderes enkeltvis, eller når der vurderes på samspillet imellem 2 eller flere af faktorerne.

1. Befolkningen og menneskers sundhed
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1– og 2 natur samt bilag IV arter
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet
5. Samspillet imellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovenstående 5 faktorer

16.2. Sønderborg Kommunes uddybende bemærkninger vedr. Klima

Folketinget har vedtaget en klimalov, som skal sikre at Danmark kan leve op til EU's klimakrav, herunder at være klimaneutral på drivhusgasser i 2050. Der foretages nationale opgørelser af landbrugets påvirkning af klimaet, men der er endnu ingen redskaber til at beregne påvirkning fra det enkelte produktionsanlæg, eller fastsat grænseværdier for hvilken påvirkning, der kan accepteres.

Sønderborg Kommune har valgt at deltage i DK 2020 og har i den forbindelse udarbejdet en Klimahandleplan², fordi det er i god overensstemmelse med kommunens stærke vilje til at gå foran med de nødvendige klimaindsatser. På nuværende tidspunkt indgår driften af landbrug kun i begrænset omfang i kommunens DK2020 klimahandleplan.

Det forventes at den øgede fokus på landbrugets klimaneutralitet generelt vil føre til ændrede regler, der vil skærpe kravet til udledning af klimagasser på landbrug. Sådanne skærper vil blive indarbejdet i klimahandleplanen for Sønderborg kommune og kan resultere i yderligere skærper i forhold til denne godkendelse.

Sønderborg kommune vurderer, at der på husdyrbruget er tilstrækkelig fokus på driftens klimapåvirkning i forhold til gældende regler. Der er generelt stor fokus på reduktion af forbrug samt klimavenlige løsninger.

17) Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge 19 på Sønderborg Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Miljøgodkendelsen er meddelt den 29-09-2023.

² Sønderborg Kommunes DK2020 Climate Action Plan, ([Microsoft Word - DK2020_S\370nderborg GODKENDT](#)) (sonderborgkommune.dk)

17.1. Partshøring

Et resume og et link til udkast til miljøgodkendelse blev den 14-08-2023 udsendt til høring hos naboer (ejere og beboer) inden for konsekvensområdet for lugt (928 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 30 dage frem til og med den 11. september 2023. Partshøringen gav tilbagemeldinger fra omkringboende naboer vedr.:

1. Transporter
2. Ny vej
3. Manglende udsendelse af høringsmateriale
4. Naturområder
5. Grundvand
6. Landskab
7. Afstand til nærmeste sommerhusområde
8. Afstand til nabo
9. Støj
10. Lugt
11. Rystelser og vibrationer
12. Tabt ejendomsværdi
13. Spildevand/tidligere losseplads
14. Udbringningsarealer
15. Moralsk hensyn
16. Bygningernes nuværende beskaffenhed/erhvervsmæssig nødvendighed
17. Foreløbig analyse af udviklingen af store svinefarme på Kegnæs
18. Skadedyr

Høringsvarende er behandlet i bilag 3 og har ikke givet anledning til ændringer i godkendelsen.

17.2. Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på Sønderborg Kommunes hjemmeside www.sonderborgkommune.dk den 29. september 2023.

17.3. Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af <https://naevneneshus.dk/>.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID eller Mit-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Sønderborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på

1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommune videregiver herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb den 27-10-2023.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sønderborg Kommune i klageportalen.

Sønderborg Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Når Sønderborg Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

17.4. Civilt søgsmål

Du kan indbringe denne afgørelse for domstolene, jævnfør husdyrbruglovens § 90. Ønsker du at prøve afgørelsens gyldighed ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

18) Kommunens bilag

Bilag 1. Naturnotat

Naturnotat til vurdering af de nærmeste naturtypers tålegrænse. Hagensig 10, d. 11.05.2023

Inventør: bimy Sagsnr.: 23/32237

Matr.nr 496 Sønderby, Kegnæs

Vand & Natur

Sønderborg Kommune

Lille Rådhusgade 7

6400 Sønderborg

Sø NV (ca. 111 m vest for ansøgt stald, merdeposition på 5,3 kg N og totaldeposition på 5,4 kg N).

Foto af sø NV fra besigtigelse d. 11.maj 2023.

Søen er lille, lavvandet med flade brinker – ved besigtigelsen har der været tørt relativt længe. Den var tilgroet med mange forskellige vandplanter og bar ikke præg af væsentlig unaturlig næringsberigelse. Arter: *Vandmynte*, *vandranunkel**, *tagrør*, *vandpileurt*, *hestehale**, *lysesiv blågrå siv*, *engkarse**, og der var begyndende opvækst af *rødel* og *gråpil*, som var slået ned af slåmaskine. Arter med * er positivarter for naturtypen og indikerer god naturtilstand.

Naturtilstanden vurderes som moderat til god, hvor søens lavvandedhed, der kan forårsage tilgroning og udtørring trækker ned og dens artssammensætning, klarhed og beliggenhed i en beskyttet eng trækker op.

Grunden til at søen ikke er groet til i pil og rødel antages at være gentagne slåninger.

Søen vurderes at være en velegnet sø for padde – lysåben og omgivet af naturarealer. Der kan dog være risiko for at den udtørre før yngel er færdigudviklet, hvis det er en tør forsommer.

Der er to andre søer tilknyttet naturområdet, som er dybere og mere vandfyldte, hvor der i den ene (ca. 200 m vest for sø NV) er registret stor- og lille vandsalamander og butsnudet frø. Derfor vurderes det at være sandsynligt, at der er tilknyttet padde også til søen NV, herunder også bilag IV padde som stor vandsalamander.

Vurdering af hvad det ansøgte vil betyde for søens naturtilstand.

Søens tilknyttede planter har **ellenbergværdier** for Nitrogen (skala fra 1-9, der viser hvor planten i forhold til næringsstof-tilgængelighed foretrækker af vokse) på middel, lidt under middel, eller lidt over middel. Der blev ikke observeret arter med ellenbergværdier under 4 eller over 6.

Ellenberg værdi på 4 er indikator for arter der vokser i intervallet mellem mere eller mindre næringsfattige steder (3) og arter der vokser middel næringsrigt (5). Skalaen går fra 1 (ekstrem næringsfattigt) til 9

(ekstremt næringsrigt). Tabel med registrerede plantearter og deres tilhørende ellenbergværdi ses herunder:

Planteart	Ellen Berg værdi	Planteart	Ellen Berg værdi	Planteart	Ellen Berg værdi	Planteart	Ellen berg værdi	Plante	Ellen Berg værdi
Vandmynte:	<u>5</u>	Vandpileurt:	<u>6</u>	Vandranunkel:	<u>5</u>	Engkarse:	4	Gråpil:	<u>5</u>
Hestehale:	<u>4</u>	Blågrå siv:	<u>5</u>	Lysesiv:	4	Rødel:	6		

Der findes ikke nogen gældende kvælstoftålegrænser for alm. småsøer i landbrugslandet (måske fordi de kan være fosforbegrænsede eller påvirkede af overfladevand fra omkringliggende marker). Søen som ligger nærmest anlægget ligger ikke i umiddelbar nærhed af dyrkede marker og derfor og fordi den er lavvandet og med vegetation i hele vandfladen kan man estimere at tålegrænsen ligger i samme område som engarealet omkring. Enges estimerede tålegrænse ligger mellem 15-25 kg N/ha/år, jf. notat fra DCE "Opdatering af empirisk baserede tålegrænser" af 6. september 2018.

I det konkrete tilfælde estimeres det, at engens og søens tålegrænse ligger i den lave ende af intervallet, fordi det ligger isoleret fra landbrugsdrift og fordi baggrundsbelastningen i området har været relativ lav – dog med deposition fra tre husdyrbrug. Samtidig fremstod området ikke næringsberiget og der er ikke registreret arter eller stor andel af arter med en høj ellenbergværdi, men derimod kun arter med en ellenbergværdi omkring middel (4, 5 og 6).

Hvis ellenbergværdier på 4, 5 og 6 (som ligger middel og lidt under- eller over middel) overføres til tålegrænseintervallet på 15-25 vil søens tålegrænse ligge på ca. 18-20 kg N.

Tålegrænsen er således vurderet ud fra et estimat om, at tålegrænseintervallet for fersk eng kan anvendes, og ud fra hvor kvælstofelskende områdets plantearter er, med baggrund i ellenbergværdier. Dermed er værdien for tålegrænsen forbundet med stor usikkerhed.

Baggrundsbelastningen for 2019-2021 i området er 9,7-11,1 kg N/ha/år (senest registrerede gennemsnit for tre år (2019-2021) i et 5x5 km grid). Naturområdet ligger i et område på Kegnæs på ca. 1,5 km² hvor der er kumulation fra tre andre husdyrbrug jf. ansøgningsystemet. Dermed anslås det, at belastningen på stedet ligger øverst i skalaen fra (9,7-11,1) nemlig 11,1 kg N/ha/år.

En merdeposition på 4,9 kg N/ha/år og en totaldeposition på 5,4 kg N/ha/år vil betyde, at søen sammen med baggrundsbelastningen får op til 16,5 kg N/ha/år.

Det vurderes dermed, at den estimerede tålegrænse på 18 kg N/ha/år ikke bliver overskredet ved det ansøgte og dermed at søens naturtilstand ikke vil blive påvirket i en sådan grad, at dens tilstand

fornings væsentligt. På den baggrund forventes det heller ikke at potentielt tilknyttede padde eller andre arter vil blive påvirket i væsentlig grad af det ansøgte.

Eng NV (ca. 112 m fra ansøgt anlæg får 3,7 kg N i merdeposition og 4,2 kg N i total deposition)

Ligger op til søen. Fremstod som et ugødsket mosaikområde med mere eller mindre våde områder og forskellige arter, nogen steder domineret af stor nælde, andre mere fugtige steder domineret af tykakset star eller alm. star. Generelt dominans af græsser og korsknep med indslag af de andre registrerede arter. En del problemarter (9 stk, dog uden at de virkede dominerende). Også et par positivarter for naturtypen (4 stk, som heller ikke var dominerende) Området har været græsset eller slået.

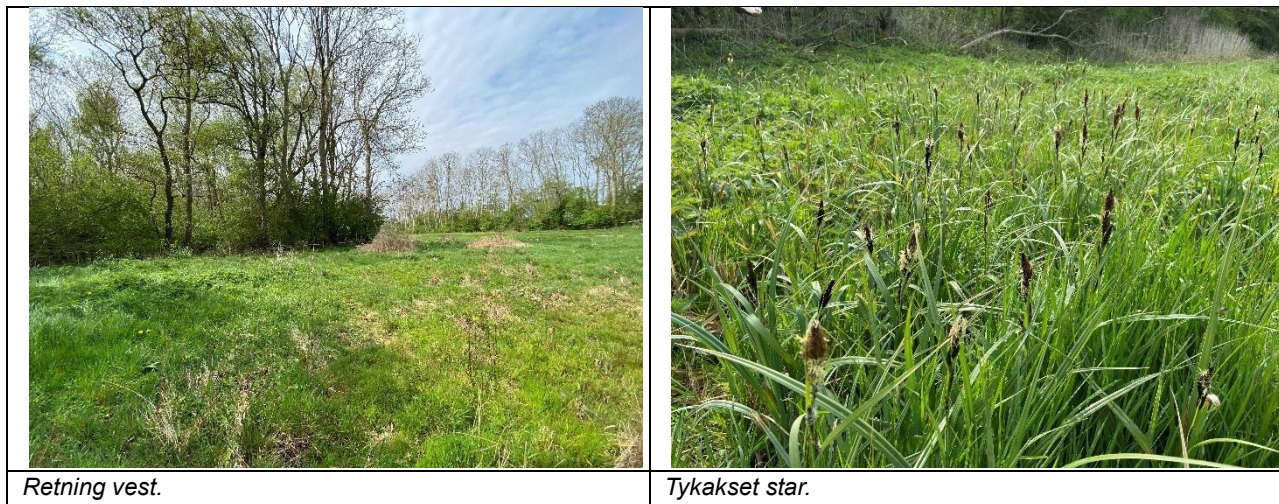
Arter: *Korsknep, vorterod, engkarse**, *stor nælde#*, *glat ærenpris, ager tidsel#*, *hjortetrøst, bidende ranunkel, alm. hønsetarm, kær snerre**, *rød tvetand, eng rottehale, mælkebøtte#*, *hundegræs, rajgræs#*, *kruset skræppe#*, *burresnerre#*, *tagrør, bladmos, gul iris**, *alm rapgræs#*, *dunet dueurt**, *lysesiv, rød svingel, fløjlsgræs, lav ranunkel#*, *knopsiv, krybende potentiel, tykakset star, alm. star**, *gul kløver, krat-ærenpris, fuglegræs#*.

Vurdering

Engens naturtilstand vurderes som moderat, hvor diversitet og mosaik og uforstyrrethed trækker op, mens en del problemarter og græsdominans trækker ned.

Tålegrænseintervallet for fersk eng er 15-25 Den konkrete eng indeholder ikke arter med ellenbergværdier under 4 og det estimeres at tålegrænsen ligger midt i intervallet eller lidt over - omkring 20 kg N/ha/år. Den samlede belastning af engen er 4,2 + 11,1 kg N=15,3 kg N/ha/år. Dermed er den estimerede tålegrænse ikke vil blive overskredet og at engens naturtilstand ikke vil forrykkes væsentligt ved det ansøgte.

Fotos af engen fra besigtigelsen d. 11. maj 2023 ses herunder.

Mose NV (kategori 3 mose ca. 136 m vest for anlæg, merdeposition 5,8 og total deposition på 6,6 kg N/ha/år)

Helt skygget af især store rødel og ask. Fremstår tør som urørt skov/tør mose med mange væltede træer og uvejsomt krat – dog med en del plantevækst i bunden.

Artsliste: *Rødel 6, ask 6, hvidtjørn 5, ask 6, stor nælde 8, kvalkved 6, hindbær 5, brombær, krat viol 4, stinkende storkenæb 6, ramsløg 7, dansk ingefær, judaspenge, løgkarse 8, japansk pileurt.*

Ellenbergværdier er vist efter art. De ligger i et interval omkring middel fra 4 til 8 med en lille overvægt af mere næringselskende arter. Ellenberg værdi på 4 er indikator for arter der vokser i intervallet mellem mere eller mindre næringsfattige steder (3) og arter der vokser middel næringsrigt (5). En værdi på 8 er indikator for arter der vokser mellem næringsrige steder (7) og ekstremt næringsrige steder (9). Skalaen går fra 1 (ekstrem næringsfattigt) til 9 (ekstremt næringsrigt).

Vurdering

Tålegrænseintervallet jf. DCE for moser ligger mellem 5 og 30 kg N alt efter hvilken slags mose det er. Her er der tale om en skovmose/aske-ellesump med en estimeret tålegrænse på 10-20. Arternes ellenbergværdi viser at området ikke er næringsfattigt, men ligger middel eller over middel i næringstilstand. På den baggrund estimeres tålegrænsen for mosen at ligge på ca. 18 kg N/ha/år.

Med en samlet belastning på 17,7 kg N/ha/år (6,6 kg N + 11,1 kg N) er tålegrænsen overholdt. Dermed estimeres det at det ansøgte ikke vil medføre at mosens naturtilstand ændres væsentligt.

Foto af mosen fra besigtigelsen d. 11. maj ses herunder.

Dansk ingefær bl.a.

Nedenfor vises naturområdernes beliggenhed på kort.

Klip fra ansøgningen med staldenes beliggenhed øst for naturområdet med sø, eng og mose.

Kort med beskyttede naturtyper og registrerede padder. Søen, engen mosen og overdrevet længst mod øst (nærmest anlægget Hagensig 10) er besigtiget.

Kort med natur og flagermusregistreringer. Observationerne ligger oven i hinanden hvorfor man ikke ser de 4 arter af flagermus. Rød dot er Hagensig 10. Bilag 3: Sønderborg kommunes

Version: 2.6

Dato: 23.06.2023

Initialer: ANTN

kommentarer til hørings svar fra partshøringen i forbindelse med udvidelse af svineproduktionen på Hagensig 10, 6470 Sydals

Herunder er hørings svarene opdelt i temaer med fed overskrift og nummereret som herunder:

- 19. Transporter**
- 20. Ny vej**
- 21. Manglende udsendelse af høringsmateriale**
- 22. Naturområder**
- 23. Grundvand**
- 24. Landskab**
- 25. Afstand til nærmeste sommerhusområde**
- 26. Afstand til nabo**
- 27. Støj**
- 28. Lugt**
- 29. Rystelser og vibrationer**
- 30. Tabt ejendoms værdi**
- 31. Spildevand/tidligere losseplads**
- 32. Udbringningsarealer**
- 33. Moralsk hensyn**
- 34. Bygningernes nuværende beskaffenhed/erhvervsmæssig nødvendighed**
- 35. Foreløbig analyse af udviklingen af store svinefarme på Kegnæs**
- 36. Skadedyr**

Der er indkommet 8 hørings svar. De 8 hørings svar er indsat under de ovenstående 18 overskrifter. Kommunens kommentarer til hørings svar er indsat med rød under hver overskrift. Det gult markerede er forhold der er stilet til Miljøstyrelsen og /eller politikere og som ikke sagsbehandles i dette skriv.

1. Transporter

Hørings svar 1:

Produktionsudvidelsen vil medføre en betydelig udvidelse af tunge transportere på de i forvejen smalle og slidte veje på Kegnæs. Vi er oplyst om, at der vil være en stigning fra 226 til 630 tunge transportere årligt.

Og formentlig langt flere da vægten på de enkelte slagtesvin stiger med op til 10% hvilket giver en forøgelse på op til 313% i transporteret vægt. Det medfører mere gylle, kræver mere foder og medfører en forøget transport.

Biogasbilerne skal medtælles dobbelt, da de er maksimalt læsset begge veje. Så sammenlagt giver det langt flere eller tungere transportere, der belaster de små veje, end der er beskrevet i planerne.

De afledte konsekvenser af forøgelsen med den tunge trafik vil uden tiltag medføre:

- Yderligere forringelse af vejbanebelægningen, hvor asfalten krakelerer, ødelægges og der kommer huller i vejene samt rabatterne.

- Øget risici for cyklister og fodgængere, hvor der ikke er cykelstier.
- Problemer med passage for modkørende trafikanter – smalle pladsforhold. Det medfører bl.a. huller i rabatten og skader/huller ved private indkørsler, der nødvendigvis anvendes som vigepladser.
- Behovet for den manglende cykelsti hen over Drejet vil blive endnu tydeligere, da Drejet er en flaskehals for al trafik til/fra Kegnæs. Alle 630 tunge transportere vil ske henover Drejet.
- Flere beboelsesbygninger kan rammes af revner fra vibrationerne og de afledte bølgebevægelser i undergrunden fra den tunge trafik.

Vi er i tvivl om, hvorvidt gylletransporter ad vejnettet til markerne er medregnet i den årlige stigning i transportere. Det bør de være, da de har samme effekt på vejnettet og evt. afledte skader på beboelsesejendomme.

Kegnæs Øgruppe er vidende om, at kommunen er bekendt med problemstillingen.

I skrivelse af 1. juni 2023 skrev Kegnæs Ø-gruppe om problematikkerne ud fra nuværende trafikale forhold vedrørende vejnettet på Kegnæs. I svaret på henvendelsen skriver Sønderborg kommune:

For så vidt angår de smalle veje med tung trafik, så er det et generelt problem i kommunen, at vejene i landområder ikke er dimensioneret til den trafik der forekommer i dag. Det gælder ikke mindst for den lastbiltrafik, som er begyndt at køre gylle til afgasning.

Da vi sjældent har penge til at udvide vejenes belægninger, så må vi i stedet være ekstra opmærksomme på vedligehold af rabatterne, som i sagens natur kan blive kørt noget op når store køretøjer skal krydse hinanden. Jeg vil give besked til vores vejtilsyn om de konkrete strækninger du nævner i din henvendelse, så de kan få tjekket tilstanden af rabatter og belægninger, og eventuelt sikre rabatterne med mere grus.....Såfremt der opstår farlige huller i rabatter eller vej, eller hvis i konstaterer andre problemer på vejene, så hører vi meget gerne om det via Giv et Praj-appen.....Hvis der er konkrete strækninger hvor i mener at hastigheden er for høj, så hører vi gerne om det, med mere præcis angivelse af hvor det er.

Generelle problemstillinger løses ikke med en prajknapp uanset, at det er et godt supplement, ligesom opfyldning med grus i rabatterne ikke er holdbare løsninger.

Vedligehold af vejnettet på Kegnæs og Drejet er Sønderborg kommunes ansvar. Kommunen er ansvarlig for de afledte skader på ejendomme. Derfor opfordrer vi på det kraftigste Sønderborg kommune til at træffe nødvendige foranstaltninger, der understøtter udvidelsen af produktionen på den pågældende svinefarm. Med den voldsomme stigning i den tunge trafik er det uansvarligt ikke at sikre, at transporterne kan ske forsvarligt for øens beboere, besøgende, turister og beboelser.

Høringssvar 2:

- Vi bor ud til den del af Østerbyvej, som naturligt bliver brugt til de tunge transportere. Vi bor ved den del af Østerbyvej, der er lidt bredere og bedre vedligeholdt end mange andre veje på Kegnæs. Det skyldes formentligt, at bussen til Kegnæs kører her. Alligevel er det vanskeligt for en almindelig personbil at passere forbi bussen og vores indkørsel anvendes derfor som vigeplads med deraf følgende slidtage.
- To store lastbiler med anhængere kan ikke passere hinanden, heller ikke på Østerbyvej.
- Ligesom andre veje på Kegnæs bærer såvel asfalten som rabatten præg af de op til 30-40 tons tunge lastbiler, og er fyldt med revner, sprækker og huller. Vejmændene er hyppige gæster og søger at udbedre de værste problemer.

- Vi nyder at cykle eller vandre rundt på halvøen. De mindre veje er så smalle, at tunge transporter af enhver art, de største traktorer, grise og gylletransporter mm. udfylder hele vejen. Som cyklist eller fodgænger er man den lille og må vige. På cykel er skiftet fra asfalt til gruset i rabatterne både u hensigtsmæssigt og forbundet med risiko for at vælte.
- Vi er yderst taknemmelige for, at der nu er cykelsti til Gåsvig, men det bekymrer os, at stykket henover Drejet her efter flere år endnu ikke er kommet på plads. Det er forbundet med risici at cykle der på trods af de udvidede fartbegrænsninger mv.. Al trafik til/fra Kegnæs sker denne vej og som blød trafikant er man stærkt udsat, når man møder en tung transport og samtidig har en tilsvarende i ryggen. De mange parkerede biler i rabatten øger risiciene.

Vi er vidende om, at transport ikke indgår i beslutningsgrundlaget. Til gengæld er vejnettet kommunens ansvar og vi finder, at Byrådet skal tage ansvar for de afledte effekter af en evt. godkendelse og dermed drøfte problemstillingen og træffe de nødvendige beslutninger.

Høringssvar 4:

Planerne beskriver at der vil blive en forøgelse af den årlige svineproduktion fra 6229 til 17.723 slagtesvin dermed næsten en 3-dobling samtidig bliver vægten på de enkelte slagtesvin også øget med op til 10 %.

I planerne vurderes det at det vil give en stigning af tunge transporter på 178 % til 630 transporter om året, som vi mener bliver langt større.

Når vi regner på antallet af tunge transporter, bliver de betydeligt højere grundet:

- Den øgede vægt på den årlige produktion af slagtesvin kan blive $17.723 \times 120 \text{ kg} = 2.126.760 \text{ kg}$ mod nuværende $6.229 \times 109 \text{ kg} = 678.961 \text{ kg}$. Det vil sige en stigning i den samlede vægt på hele 313% der skal transporteres på de i forvejen hårdt belastede små veje og dermed ikke kun de 630 transporter som beskrevet i planerne.
- Hertil kommer at antallet af tunge transporter bliver endnu større da biogaskøretøjerne er max læsset begge veje og dermed skal tælle dobbelt når der måles på belastningen af vejene.
- Oven i det bliver der også en kraftig øgning i kørslerne mellem svineproduktionen og ejerens marker, da de ligger på den anden side af Nørre Landevej og dermed også øger belastningen på de små veje.

Så samlet betyder det at belastningen med den tunge trafik, vil blive langt større end beskrevet i planerne.

I forvejen er der en meget stor belastning af vejen Damkobbøl, da der ud over den almindelige tunge trafik også er rigtig mange tunge transporter med korn der køres til veje stationen på Hagensig og de er tungt læsset begge veje. Samtidig er der også kommet mange biogaskøretøjerne, der også er tungt læsset begge veje. Det skal bemærkes at mange af de tunge transporter er så brede, at de trykker på begge yderkanter af vejen samtidig. Det har betydet at vejen er i en meget dårlig stand og nogle steder buer ret kraftigt.

Damkobbøl og Hagensig er så smalle, at gående og cyklister må flygte op ad skråninger, fordi der ikke er vige muligheder når der kommer en stor, tung og bred lastbil eller landbrugsmaskine. Vi har endda set eksempler på barnevogne, der måtte trækkes op ad skråninger, når der kommer et af de store køretøjerne.

Så samlet set bliver det en for stor belastning af de små veje (især Damkobbøl og Hagensig) så vejene ikke kan holde til den øgede vægt der, da de i forvejen trykkede og ødelagte af den tunge trafik der for nuværende er på Damkobbøl.

Høringssvar 6:

Arg. 14. Der foreligger i det ansøgte projekt intet om veje til bortkørsel af gylle til biogasanlæg. Ansøger bør moralsk vægte opførelsen af det nye husdyrbrug sammen med de i forvejen dårlige og ødelagte veje på Kegnæs.

Høringssvar 7:

Version: 2.6

Dato: 23.06.2023

Initialer: ANTN

Vi er allerede plaget af mange tunge transportere og mener at en forøgelse på 178 % er meget voldsomt. Kan de små veje på Kegnæs holde til dette?

Høringssvar 8:

Jeg har set og læst ansøgningen om udvidelsen og nybyggeri af svineproduktionen på Hagensig 10, og har følgende kommentarer, da jeg ejer og bor på Hagensig 2.

Vejen Hagensig er en smal kommunevej, jeg har målt den til 3 meter bred, og skal årlige transportere stige fra 226 til 630 transportere om året, til og fra Hagensig 10, samtidig med den almindelige færdsel foregår, mener jeg at den smalle vej ikke bære. Desuden er der en del landbrugstrafik om foråret med gyllekørsel og lign. og i høsten med kornkørsel fra de forskellige ejendomme.

Hvis man forestiller sig store lastvogne skal passere hinanden, kan de det ikke uden at sidde fast eller i værste fald vælter.

Det er ikke kun vejen Hagensig der bliver berørt, også en del af Østerbyvej og videre ad hele Lillekobbel.

Miljømyndighedens vurdering

Der er ikke hjemmel i husdyrbrugloven til at stille vilkår til transport på offentlige veje. I ansøgningen er der efter høringen, tilføjet beskrivelser af antallet af transportere.

Ansøger har på baggrund af høringen gjort overvejelser omkring alternative måder at håndtere transport af gylle på.

Ansøger oplyser, at så meget af gyllevogns-kørslen der er praksis muligt, sker via egne marker, så transporten på vejene minimeres mest muligt.

Ansøger oplyser desuden, at mange af ansøgers gyllebeholdere ligger decentralt ved ansøgers udbringningsarealer på Kegnæs. Disse decentrale gyllebeholdere benyttes strategisk, ved at biogas-firmaet afhenter gyllen ved husdyrene og leverer biogasgyllen retur i de decentrale beholdere, hvorved gyllevogns-kørsel på vejene minimeres.

Ansøger er åben overfor, at bygge en ny gyllebeholder på en mark, for derved at kunne minimere gyllevogns kørsel endnu mere. I den forbindelse vil ansøger gerne i dialog med lokalsamfundet, for at finde den rette placering.

Vejloven giver ingen hjemmel til at hindre udviklingen i trafik. Jf. Vejlovens § 10. Det påhviler vejbestyrelserne at holde deres offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver. Det vil sige, at det som udgangspunkt er Kommunens ansvar at vedligeholde kommunens veje. Til dette skal det nævnes, at det er afdelingen for Projekt og Anlæg, der har ansvaret. Dette er derfor ikke områder, der kan behandles af Landbrugssagsbehandleren under Husdyrbrugloven eller Miljøbeskyttelsesloven.

Det har Miljø- og Fødevarerklagenævnet truffet en række afgørelser om, fx NMK-132-00822 og NMK-132-00792 m.f.

Med hensyn til etablering af ny vej se punkt 2.

2. Ny vej

Høringssvar 1:

En acceptabel løsning er, at der etableres en ny vej fra Nørre Landevej til Hagensig 10 (ca. 700 m målt på Krak). Denne mulighed er tidligere anvendt i forbindelse med godkendelsen af opførelsen af en stor kyllingefarm i Almsted. Her etableredes en ny direkte vej ned til kyllingefarmen for at undgå at belaste de smalle veje i Almsted.

Høringssvar 2:

Eneste løsning vil nok være at der etableres en vej direkte fra Nørre Landevej til Hagensig 10, så de små veje ikke belastes yderligere. Den model blev brugt da en stor kyllingefarm skulle godkendes i Almsted, hvor de etablerede en direkte vej fra kyllingefarmen til Fynshavvej i stedet for at belaste de små veje i Almsted.

Ifølge oversigtskortet på Krak vil det være en vej på ca. 700 m.

Derfor kan vi beboere på Damkobbøl ikke acceptere udvidelsen af Hagensig 10, før der er lavet og gennemført en løsning på ovennævnte vejproblemer.

Høringssvar 6:

Vejen Lillekobbøl kan som nævnt ikke bære de mange 40 tons lastbiler, der skal køre frem og tilbage for dels at aflevere gylle dels for at modtage den afgassede gylle.

Jeg har foreslået, at der fra Hagensig 10 kan etableres en adgangsvej direkte mod nord til Nørre Landevej.

Miljømyndighedens vurdering

Der er derfor ikke hjemmel i husdyrbrugloven til at stille vilkår til ovenstående forslag. Hvis en sådan vej skulle etableres, skulle det være på ansøgers egen foranledning og vil desuden kræve en tilladelse efter Planloven.

3. Manglende udsendelse af høringsmateriale

Høringssvar 1:

Vi vil gerne benytte lejligheden til at udtrykke vores forundring over at Øgruppen (landdistriktsgruppen) ikke automatisk informeres og indbydes til en dialog om planer, der berører og er vigtige for borgerne på Kegnæs. Vi har ad omveje fået kendskab til planerne.

Vi opfordrer derfor politikere m.fl. til at bese de lokale forhold sammen med os og drøfte mulige løsninger.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen sender høringsbreve ud til borgere der ligger indenfor lugtkonsekvensradius, og i særlige tilfælde andre berørte parter.

Ansøgningen har været offentliggjort på kommunens hjemmeside i perioden 26.5 – 9. 6. 2023.

The screenshot shows a web browser window displaying the Sønderborg Kommune website. The page title is "Høring" and the main heading is "Hagensig 10 Forudgående høring i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse af svineproduktionen på Hagensig 10, 6470 Sydals". The page includes a navigation menu with categories like "BORGER", "OPLEV & FRITID", "ERhverv", "POLITIK", and "OM KOMMUNEN". A sidebar on the right contains a "Høringsfrist" section with the date "9. jun. 2023" and an "Område" section with "6470, Sydals". Below this is a "Vedhæftede dokumenter" section with a link to "Ansøgning.mv".

Der har desuden i uge 22 været informeret i Sønderborg ugeavis om at ansøgningsmaterialet var tilgængeligt, se herunder:

Miljøgodkendelse

Sønderborg Kommune har modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse på Hagensig 10, 6470 Sydals.

Se den fulde annoncetekst på www.sonderborgkommune.dk under "høringer og afgørelser".

Det kan anbefales at Ø-gruppens bestyrelse tilmelder sig Nyhederne for Sydalsområdet på kommunens hjemmeside. Havde Ø-gruppen vist interesse for projektet i denne fase, ville de som udgangspunkt været kommet på høringslisten som andre berørte parter.

4. Naturområder

Høringssvar 2:

Flere svinefabrikker producerer kvælstof til naturområderne og det bekymrer os, at den årlige samlede kvælstofmængde visse steder estimeres til at ligge tæt på grænseværdien. Vi tror, at mængden ikke er konstant men svinger og derfor vil true de naturlige vækster og mikroliv i naturområderne. Naturen er som beskrevet allerede trængt med tiltagende nedlæggelser af levende hegn og mindre vandhuller. Vi har brug for mere - ikke mindre natur.

Det beskrevne naturområde tæt på Hagensig 10 er en gammel losseplads fyldt med giftige stoffer. Det kan undre at dette ikke omtales. Men dejligt, at det nu kan opleves som et naturområde.

Høringssvar 3:

Meget tæt på den nye stald ligger et enestående naturområde

Som består af skov krat og mose

Her er der fare for at flora og fauna vil tage skade pga. den nye stald

1. Det kan være fare for at ænder og andre svømmefugle vil gå tilbage pga støj og uro
2. Fugle såsom nattergal og andre sang fugle vil gå tilbage pga manglende ynglemulighed
3. Harer, rådyr og ræv vil blive væk pga manglende skjulesteder
4. Frøer og snoge og andre krybdyr vil forsvinde
5. Skader på floraen, især vilde blomster og urter som feks gøgeurten

Kort sagt er der stor fare for at et enestående naturområde vil tage skade eller gå tabt når natur og stalde kommer for tæt på hinanden.

Miljømyndighedens vurdering

Mose (kategori 3 mose ca. 136 m vest for anlæg, merdeposition 5,8 og total deposition på 6,6 kg N/ha/år), se figur A.

Figur A: Mose øst for anlæg (Tidligere losseplads)

Mosen er helt skygget af især store rødde og ask. Mosen fremstår tør som urørt skov/tør mose med mange væltede træer og uvejsomt krat – dog med en del plantevækst i bunden.

Artsliste: Røddel 6, ask 6, hvidtjørn 5, ask 6, stor nælde 8, kvalkved 6, hindbær 5, brombær, krat viol 4, stinkende storkenæb 6, ramsløg 7, dansk ingefær, judaspenge, løgkarse 8, japansk pileurt.

Ellenbergværdierne¹ ligger mellem omkring middel fra 4 til 8 med en lille overvægt af mere næringselskende arter.

Tålegrænseintervallet jf. DCE for moser ligger mellem 5 og 30 kg N alt efter hvilken slags mose det er. Her er der tale om en skovmose/aske-ellesump med en estimeret tålegrænse på 10-20. Arternes ellenbergværdi viser at området ikke er næringsfattigt, men ligger middel eller over middel i næringstilstand. På den baggrund estimeres tålegrænsen for mosen at ligge på ca. 18 kg N/ha/år.

Med en samlet belastning på 17,7 kg N/ha/år (6.6 kg N + 11,1 kg N) er tålegrænsen overholdt.

Det vurderes ikke at dyrelivet vil påvirkes af projektet.

5. Grundvand

Høringssvar 2:

I disse år er der stor bekymring for grundvandsreserverne. Her på halvøen går rigtig meget grundvand til svinebrugene. Udvidelsen medfører en forøgelse af vandforbruget på Hagensig 10 med 4 gange nuværende forbrug mens svineproduktionen stiger med 3 gange nuværende produktion.

Høringssvar 6:

Hensynet til drikkevand. Hensynet til drikkevandsboringer og vandbehov på Kegnæs. Grundvand side 43. 4.2.3 vandressourcen og vandforbrug side 54

I nærværende projekt vil vandsforbruget stige væsentligt på Kegnæs. Spørgsmålet er om projektet svækker Kegnæs Vandværks ressourcer/kapacitet væsentligt. Bestyrelsen har således et stort ansvar i godkendelsen.

Miljømyndighedens vurdering

Høringsbrevet er sendt til Kegnæs Vandværk og kommunen har ikke hørt at projektet vil give anledning til problemer.

6. Landskab

Høringsvar 2:

de kommende bygninger vil med større og flere bygninger samt 6 i stedet for 1 silo være uskønt massivt til stede i landskabet. Kun i begrænset omfang vil det camoufleres af bevoksning.

Miljømyndighedens vurdering

Kommuneplanen og de landskabelige udpegninger er blevet inddraget i sagsbehandlingen. Dette fremgår bl.a. af den landskabelige udtalelse som fremgår af miljøgodkendelsen. Som det fremgår af udtalelsen, har der været undersøgt forskellige løsninger på Hagensig 10, for at imødekomme kommuneplanens retningslinjer bedst muligt. Efterfølgende dialog har ført til de konkrete placeringer af de forskellige scenarier i ansøgningen. Med hensyn til beplantning er der stillet følgende omfattende vilkår til beplantning:

- Der skal etableres og opretholdes et minimum 5-rækket beplantningsbælte til afskærmning omkring anlæggene, som vist på principskitse figur C.
- Beplantningen skal etableres med varierende højde, så beplantningen er højere omkring stalden og lavere ud mod landskabet. Beplantningsbæltet skal minimum være 6 meter bredt. Beplantningsbæltet skal indeholde arter, som ved udvokset stand har en minimumshøjde på 7 meter. Beplantningen gradueres, så den er lavest ud mod landskabet og stiger i højde ind mod staldanlægget.
- Beplantningen skal primært bestå af hjemmehørende danske arter af træer og buske som f.eks. hvidtjorn, stilkeg, storbladet lind, småbladet lind, hylde, avnbøg, benved, spidsløn, navr, hassel, æble, mirabel, fuglekirsebær, almindelig hæg, røn, æblerose og slåen. Beplantningen skal både indeholde hurtig og langsomt arter.
- Planter skal ved udplantning være vitale, sunde og sygdomsfrie. Planterne skal fortrinsvis følge plantestandarden 1/1 og 2/2. Der kan i mindre grad suppleres med planter i standarden 1/0 og 2/0.
- Jorden skal forberedes til plantning. I fremtidig vækstjord løsnes komprimeret råjord i den dybde, hvor komprimeringen har fundet sted. Løsningen skal foretages før evt. udlægning af muld.
- Beplantningsbæltet skal være etableret senest 1 år efter byggeriet er taget i brug.

Figur C: Principskitse for beplantning. Samme beplantningsprincip gælder for intelligifarm-stalden.

Sønderborg kommune vurderer at med ovenstående vilkår, vil anlægget ikke virke uskønt eller massivt i landskabet.

7. Afstand til nærmeste sommerhusområde

Høringssvar 2:

Det undrer os, at forvaltningen er nået frem til, at der er kortere afstand til Sønderby (2,6 km) inkl. ferieområderne end til Østerby (1 km) og ferieområderne der.

Miljømyndighedens vurdering

Fejlen med afstanden til nærmeste sommerhusområde er nu rettet. Nærmeste sommerhusområde er sommerhusområdet mellem Sønderby og Østerby, Lokalplan KE 12 som vist herunder i figur D. Afstanden er 1,6 km.

Afstanden til nærmeste lokalplanlagte boligområde (Østerby) er 1 km. Rettelsen medfører ingen ændringer i vurderingen.

Figur D: Afstand til

sommerhusområde og lokalplanlagt område

8. Afstand til nabo

Høringssvar 3:

Afstanden mellem vores hus og nye stalde er sat til 50 meter,

Hvilket er forkert skal være min 296 meter

Vi har et parcelhus på Hagensig 12 og ikke en landbrugsejendom

Ifølge BBR

Jeg mener den nye stald kommer til at ligge for tæt på os

Der er jo plads nok på HJHs ejendomme andre steder

Det er måske nok lovligt men det er ikke nødvendigt

at bygge så tæt på os

Miljømyndighedens vurdering

Afstandskravet vil være 50 meter fra stald til nabobeboelse som er gældende i Husdyrlovens § 6.

Husdyrbruglovens § 6

§ 6

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt

1. *1) i et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,*
2. *2) i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til*

- offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,*
3. *3) i en afstand mindre end 50 m fra de i nr. 1 og 2 nævnte områder eller*
 4. *4) i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.*

Ejendommen på Hagensig 12 har landbrugspligt efter landbrugslovens regler.

Så længe ejendommens status som landbrugsejendom er gældende, er det afstandskravet på 50 m der gælder.

9. Støj

Høringssvar 3:

Efter det foreliggende vil vi få mere støj og trafik.

Høringssvar 6:

Støj til naboer og værdiforringelse af ejendomme dels i nærheden og dels som følge af den øgede svine/grisebelastning af farme på Kegnæs

Af hensyn til eventuel senere klage over den kommunale afgørelse, ønskes svar der kan benyttes til klagen. Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Afstandene til naboer er netop i dette tilfælde så væsentlige, at ikke kun støj, men også lugtgeneafstande bør beregnes - IKKE - som gennemsnitlige afstande indenfor en større radius. I Hagensig 10 ansøgningen er lugt og støj væsentlige for omkringliggende naboer.

Beregninger af enhver art bør af samme grund og som nævnt ske ud fra afstande fra Hagensig 10 til især Hagensig 12 samt 6 og 8.

Det følger af husdyrbruglovens § 19, at kommunen ved vurderingen af en ansøgning om tilladelse efter lovens § 10 skal sikre, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Tilladelsen skal i henhold til husdyrbruglovens § 27, stk. 1, nr. 1, indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i lovens § 19 opfyldes, og kommunen skal under hensyntagen til husdyrbrugets beliggenhed fastsætte vilkår, der sikrer, at eventuelle gener

for naboer, herunder støjgener, begrænses. Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om tilladelse efter husdyrbruglovens § 10, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Arg. 7. Sønderborg Kommune bør i bemærkningerne til klagen i øvrigt henvise til, om kommunen har foretaget en særskilt vurdering af støjgenerne ved fyldning af fodersiloerne på husdyrbruget, og at kommunen i den forbindelse på baggrund af en orienterende støjberegning ikke finder grundlag for at pålægge husdyrbruget at iværksætte støjreducerende tiltag. Vejledende grænseværdier i støjvejledningen bør være udgangspunktet for, hvilke grænseværdier der er miljømæssigt forsvarlige for et husdyrbrugs støjbelastning af omgivelserne.

Husdyrbruget skal overholde grænseværdierne for områder med blandet bolig- og erhverv. En tilladelse vilkår 12 indebærer en udvidelse af fx det acceptable støjbidrag i forhold til de vejledende grænseværdier i perioden lørdage fra kl. 18.00-22.00 og i perioden søn- og helligdage fra kl. 18.00-22.00. .

Arg. 8. Uanset miljølovgivningens bestemmelser bør kommunen i sit svar på ansøgningen nævne problematikken med biogastankvogne, der kommer til køre på de spinkeltbyggede smalle veje på Kegnæs. Specielt på Kegnæs med til- og frakørsels til offentlige landeveje. Ligeledes findes allerede et problem med grisetransporter, der aktuelt kører i tidsrummet 04-06 fx på Lillekobbel.

Arg. 9. I Hagensig 10 projektet synes det ikke at være tilstrækkeligt kun at fastsætte et støjvilkår med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier, idet afstanden til nærmeste naboer oftest vil tilsige, at støjgrænserne netop må forventes at ville kunne overholdes.

Det vil således være nødvendigt at foretage støjberegninger eller støjmålinger udført som "Miljømåling – ekstern støj" ved vurderingen af støjgener fra et husdyrbrugs almindelige drift.

I Hagensig 10 projektet foreligger der konkrete forhold eller omstændigheder, der medfører, at kommunen bør lægge til grund, at fastsættelsen af støjvilkår i overensstemmelse med støjvejledningen næppe vil være tilstrækkeligt til at sikre, at et husdyrbrug med de fastsatte vilkår kan indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i husdyrbruglovens § 19 opfyldes.

Det kan være tilfældet, hvis kommunen tidligere har modtaget klager fra de omkringboende over støj fra bestående husdyrbrug, hvor der på husdyrbruget er særligt støjende aktiviteter, eller hvor afstanden til nærmeste naboer tilsiger, at støjgrænserne ikke kan forventes at ville kunne overholdes. I sådanne tilfælde må kommunen afdække den konkrete støjpåvirkning fra

husdyrbrugets drift, og herefter foretage en konkret vurdering af, om de fastsatte generelle støjvilkår kan forventes overholdt, og om vilkårene i øvrigt er tilstrækkelige til at sikre overholdelsen af husdyrbruglovens § 19.

I Hagensig 10 projektet bemærkes, at husdyrbruget netop er placeret tæt på de nærmeste omkringboende.

Arg. 10. Det nye projekt er desuden beliggende usædvanligt tæt på Hagensig 12 - uanset flytning af adgangsvejen længere mod øst. Grundlaget for en godkendelse af projektet på dette grundlag er for spinkelt.

Adgangsvej foreslås i stedet at ske fra Hagensig 10 og direkte til Nørrelandevej, idet dette vil formindske trafik- og vejtryksproblemer på fx Lillekobbel.

Eventuelle tidligere klager over gener fra naboer bør oplyses i kommunens svar. Ligeledes bedes afgørelse oplyst.

I nærværende sag netop er der tale om et sådant tilfælde, hvor de konkrete forhold og omstændigheder medfører, at Sønderborg Kommune ikke umiddelbart kan lægge til grund, at fastsættelsen af støjvilkår i overensstemmelse med støjvejledningen vil være tilstrækkeligt til at sikre, at husdyrbruget med de fastsatte vilkår kan indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i husdyrbruglovens § 19 opfyldes.

Sønderborg Kommune skal afdække den konkrete støjpåvirkning fra husdyrbrugets drift, herunder ved inddragelse af alle væsentlige støjkilder. Kommunen skal herefter i tilladelsen fastsætte vilkår, der er tilstrækkelige til at sikre overholdelsen af husdyrbruglovens § 19, herunder de støjgrænser, der fastsættes i tilladelsen, idet kommunen, såfremt dette ikke ved vilkårsfastsættelse kan sikres, må meddele afslag på det ansøgte, jf. husdyrbruglovens § 31, jf. § 19. Endelig skal kommunen ved vilkårsfastsættelsen sørge for, at vilkår om husdyrbrugets acceptable støjbidrag, stilles i overensstemmelse med de vejledende grænseværdier for områder med blandet bolig- og erhverv (områdetype 3).

Miljømyndighedens vurdering

En eventuel ny vej er behandlet under afsnit 3. Spørgsmål vedr. transport er behandlet i afsnit 1. Støjbidraget fra Hagensig 10 er indsat herunder (Figur E). Udgangspunktet er kildedata for afkast og foderlade (Figur G) og transmissionsvejfstand (Figur F) for Hagensig 12 (R1).

Orienterende beregning af støj fra stationære kilder

Efter Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1993. Forenklet model.

Sag: Hagensig 10

Sagsbehandler: SBMO

Støjniveau i referencepunkt R1

L_{Aeq,dag} : 42 dB
 L_{Aeq,aften} : 42 dB
 L_{Aeq,nat} : 34 dB

Svendborg Kommune, Natur og Miljø

Delresultater

Kilde Nr.	Kilde Navn/type	Kilden medtages	Lydeffekt dB(A)	ΔL afstand dB	ΔL skærm dB	ΔL ref dB	ΔL v. dag dB	ΔL v. aften dB	ΔL v. nat dB	Leq,dag dB(A)	Leq,aften dB(A)	Leq,nat dB(A)
K01	Ventilation 1	Ja	73	-49						24	24	24
K02	Ventilation 2	Ja	76	-50						26	26	26
K03	Ventilation 3	Ja	79	-53						26	26	26
K04	Ventilation 4	Ja	73	-47						26	26	26
K05	Ventilation 5	Ja	76	-48						28	28	28
K06	ventilation6	Ja	79	-52						27	27	27
K07	Foderfæde	Ja	97	-49			-7	-7	-200	41	41	
K08												
K09												
K10												
K11												
K12												
K13												
K14												
K15												
total										42	42	34

Støjregningsprogram version 1.1

Grontmij | Carl Bro
Acoustica

Udskrevet 30-08-2023

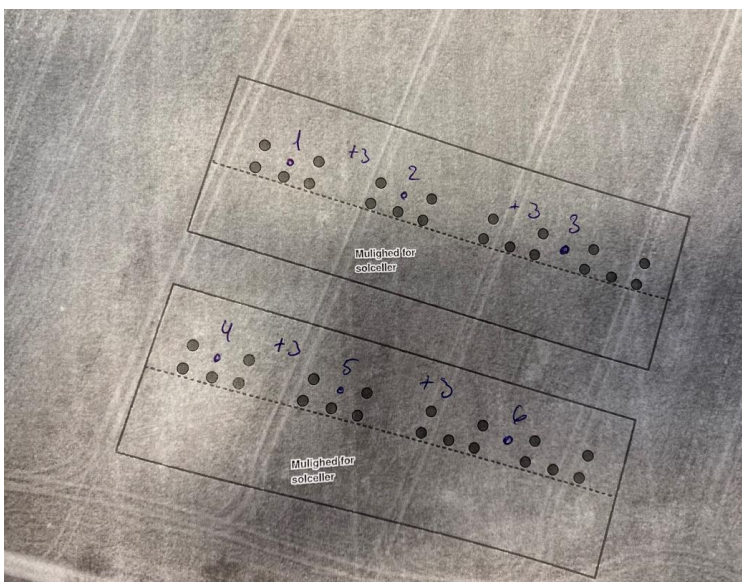
1

Figur E: Støjbidrag

Bemærk der er lavet en gennemsnitsafstand for hver gang antallet af afkast fordobles med 3 DB jf. gældende retningslinjer (Det er Svendborg Kommunes værktøj derfor står der Svendborg på).

Figur F: Transmissionsvejsafstand

Figur G: Placering af afkast samt nummerering for gennemsnitspunkt 1-6

Vejledende støjgrænser for de forskellige områdetyper

Tidspunkt	Mandag - fredag kl. 07 - 18, Lørdag kl. 07 - 14	Mandag - fredag kl. 18 - 22, Lørdag kl. 14 - 22, Søn- og helligdag kl. 07 - 22.	Alle dage kl. 22 - 07
Områdetype			
1. Erhverv og industriområde – tung industri	70 dB(A)	70 dB(A)	70 dB(A)
2. Erhverv og industriområde med forbud mod stærkt støjende aktiviteter*	60 dB(A)	60 dB(A)	60 dB(A)
3. Område for blandet bolig og erhverv, centerområder (Bykerne)	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
4. Etageboligområde	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
5. Boligområde for åben og lav boligbebyggelse	45 dB(A)	40 dB(A)	35 dB(A)
6. Sommerhusområde og offentligt tilgængelige rekreative områder	40 dB(A)	35 dB(A)	35 dB(A)
7. Kolonihaveområder (afhænger af placering)	Som for områdetype 4, 5 i byzone eller 6 i det åbne land	Som for områdetype 4, 5 i byzone eller 6 i det åbne land	Som for områdetype 4, 5 i byzone eller 6 i det åbne land
8. Det åbne land – inklusiv landsbyer og landbrugsarealer	Udgangspunkt som for områdetype 3, men kun ved boliger og dennes udendørs opholdsarealer. Landsbyer er typisk områdetype 3 eller 5	Udgangspunkt som for områdetype 3, men kun ved boliger og dennes udendørs opholdsarealer Landsbyer er typisk områdetype 3 eller 5	Udgangspunkt som for områdetype 3, men kun ved boliger og dennes udendørs opholdsarealer Landsbyer er typisk områdetype 3 eller 5
9. Ingenmandszone	Ingen støjgrænser	Ingen støjgrænser	Ingen støjgrænser
10. Områder der ikke er følsomme for aften/nattestøj: Rekreative område som f.eks. byparker Områder til offentlige formål f.eks. skoler, idrætsanlæg, dagsinstitutioner Erhvervsområder til kontorer og serviceerhverv uden mulighed for boliger	Typisk 40-50 dB(A) Typisk 40-50 dB(A) Typisk 50-55 dB(A)	Typisk 40-50 dB(A) Typisk 40-50 dB(A) Typisk 50-55 dB(A)	Typisk 40-50 dB(A) Typisk 40-50 dB(A) Typisk 50-55 dB(A)

Figur H: Vejledende støjgrænseværdier herover

	DB dag	DB aften	DB nat
Hagensig 12	42	42	34
Grænseværdi	55	45	40

Tabel 1: Resultat af støjberegning

Den orienterende beregning af støj fra de stationære kilder (ventilation og foderlade), viser at de vejledende grænseværdier (Figur H) er overholdte.

Der er beregnet en orienterende støjberegning til Hagensig 12 der ligger nærmest støjklenderne. Beregningen viser at støjbelastningen ligger under de vejledende grænseværdier for nærmeste nabo Hagensig 12, tabel 1.

Der har i øvrigt ikke været klaget over husdyrbruget på Hagensig 10 tidligere.

10. Lugt

Høringssvar 3:

Efter det foreliggende vil vi få mange lugtgener.

Høringssvar 5:

Lillekobel 2. Sender hermed skriftlig indsigelse imod etablering af svinehold på Hagensig nr.10.

Der søges om tilladelse til hold af 17723 slagtegrise årligt i vestlig retning.

Der er på nuværende tidspunkt svinestald med 6229 slagtegrise i sydvestlig retning.

Disse slagtegrise afgiver Pt. så dårlig luftkvalitet og lugtgener at ophold indendørs foretrækkes!

Hvorfor dyrehold af den kapacitet skal ligge i vestlig, sydvestlig eller østlig retning, må man stille sig undrende overfor! Da vinden hyppigst kommer fra disse retninger!

Høringssvar 6:

Lugtgenerafstand, naboer Generelle afstandskrav 3.5.4 side 16 + s 20 3.11 BAT ammoniakemission

Genelugt fra det ansøgte husdyrbrug vil ikke kun påvirke naboer tæt på selve anlægget, men vil også påvirke andre længere borte i forbindelse med kørsel til og fra marken samt sekundært til og fra biogasanlæg.

Argument 1. Naboen mod vest satte hurtigt huset til salg, idet minimumskravet til at opfylde den såkaldte lugtgenerafstand IKKE opfylder selve geneafstanden fra anlægget til de nærliggende huse/naboer, men er derimod kun beregnet som en gennemsnitsafstand svarende til høringszonen.

Arg. 2) Hvor stor afstand er der valgt i meter til beregningen.

Ingen mennesker har en næse, der kun lugter gennemsnitligt, men derimod fornemmer aktuelle lugte, der tiltager proportionalt med afstanden til kilden. .

En modelberegning eller lignende elektronisk beregning af den gennemsnitlige lugtgenerafstand bør ikke benyttes med så nærliggende beboelser/ naboer, som det er tilfældet i Hagensig 10- sagen. Sådanne beregninger taler imod logik og natur.

Arg. 3. Hvad medfører andre beregninger eller ansøgers moral i forbindelse med nabohensyn?

Afstanden kan i dette tilfælde kun beregnes fra kilden og til nærmeste naboboliger samt deres ophold i deres have.

Luftvejledningen omkring geneafstand tager udgangspunkt i afstanden fra centrum af et staldanlæg til en nabo - eller til et område hvor genekriteret skal overholdes.

Arg. 4. Der savnes en beregning på førstnævnte, idet det er denne afstand, der vil genere naboerne.

Spørgsmålet er om de lugtgenerberegninger, der er udført på basis af gennemsnitsafstande bør accepteres, når naboejendommen er beliggende så tæt på den kommende lugtkilde. Al logik taler om dette særtilfælde med hensyn til afstande, hvorfor disse afstande til naboer på Hagensig 12, 6 og 8 bør danne grundlaget for beregning af både støj og lugt.

Arg. 5. Der gøres gældende at beregningsmåden med gennemsnitsafstande ikke kan anvendes i dette tilfælde.

Arg. 6. Godkender Sønderborg Kommune gennemsnitsmetoden bør der i svaret til denne klage foreligge byrådet i Sønderborg Kommunes egen bedømmelse/mening omkring det ulogiske i at godkende ud fra et gennemsnitlig lugt, med henblik på at skabe offentlig mediedebat med efterfølgende landspolitisk indblanding med der kan skabe base til at ændre den ulogiske fremgangsmåde, der vil kunne skabe svinefarme/fabrikker på steder, hvor de ikke burde kunne tillades.

Hørings svar 7:

Vi er i forvejen nærmeste nabo til en større svinefarm og er ofte meget generet af lugt derfra. Derfor er vi bekymret for at dette vil blive endnu værre.

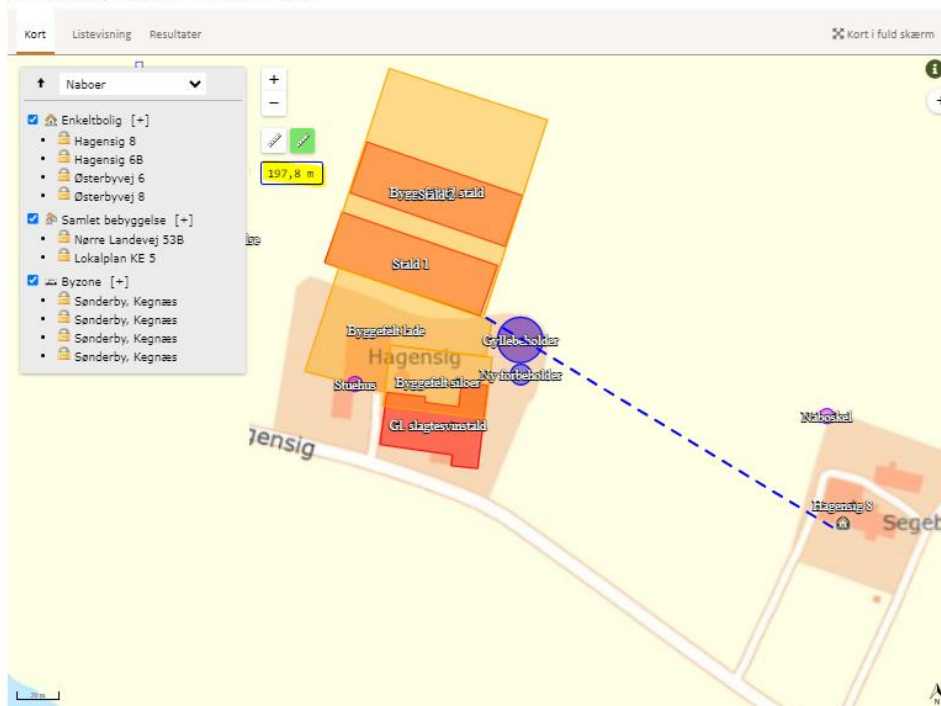
Miljømyndighedens vurdering

Beregningen af lugtemissionen fra husdyrbruget har sammenhæng med beregningen af ammoniakemissionen og er nærmere reguleret i navnlig husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 22 og 32 og bilag 3, pkt. B.

I forbindelse med lugt har det ansøgte anlæg været igennem IT-ansøgningssystemets lugtberegninger, der beregner på geneafstanden til nabobebyggelserne fra stalde. Disse geneafstande samt afskæringskriterier, der findes i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, er alle overholdte.

Beregningerne i figur J viser, at det ansøgte projekt overholder de lovbestemte lugtkriterier. Kommunen har ikke mulighed for at stille skærpede vilkår til lugt eller give afslag med afsætning i lugtgener, da alle kriterier ifølge www.husdyrgodkendelse.dk er overholdte.

For at der kan beregnes om lugt fra anlægget, skal nabobebyggelser og byzone angives på kortet. På "Listevision" vises en oversigt over de nabobebyggelser der er angivet, og på "Resultater" findes resultaterne af de lugtberegninger der er foretaget på ansøgningen.

Figur I: Afstand fra stald 1 til nærmeste nabo uden landbrugspligt

Alle nabobeboelser i nærheden af Hagensig 10 (undtaget Hagensig 12 der har landbrugspligt efter landbrugslovens regler) ligger minimum 197 meter (se figur I) fra den nærmeste nye stald, stald 1. Den mindste geneafstand, sammenlignet med denne minimum afstand på 197 m er 117,3 m, se figur J.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Hagensig 6B	0	NY	296,7	296,7	369,4	Ja
Staldnavn:		NY (ansøgt)	0	0	0	Ja
Gl. slagtesvinstald		NY (nudrift)	148	148	-	-
		FMK (ansøgt)	0	0	0	Ja
		FMK (nudrift)	117,3	117,3	-	-
+ Staldnavn:		NY (ansøgt)	147	147	369,1	Ja
Stald 1		NY (nudrift)	148	148	-	-
		FMK (ansøgt)	142	142	369,1	Ja
		FMK (nudrift)	117,3	117,3	-	-
+ Staldnavn:		NY (ansøgt)	296,7	296,7	369,4	Ja
Stald 2		NY (nudrift)	148	148	-	-
		FMK (ansøgt)	200,8	200,8	369,4	Ja
		FMK (nudrift)	117,3	117,3	-	-
Hagensig 8	0	NY	296,7	237,4	249,7	Ja
Staldnavn:		NY (ansøgt)	0	0	0	Ja
Gl. slagtesvinstald		NY (nudrift)	148	148	-	-
		FMK (ansøgt)	0	0	0	Ja
		FMK (nudrift)	117,3	117,3	-	-
+ Staldnavn:		NY (ansøgt)	147	117,6	245	Ja
Stald 1		NY (nudrift)	148	148	-	-
		FMK (ansøgt)	142	142	245	Ja
		FMK (nudrift)	117,3	117,3	-	-
+ Staldnavn:		NY (ansøgt)	296,7	237,4	249,7	Ja
Stald 2		NY (nudrift)	148	148	-	-
		FMK (ansøgt)	200,8	200,8	249,7	Ja
		FMK (nudrift)	117,3	117,3	-	-

Figur J: Beregninger for geneafstande til nærmeste naboer uden landbrugspligt

Lugtgeneafstanden er mindst 117 meter. Der er derfor ingen problemer med at overholde afstandskrav i husdyrloven fra stalden til naboer, hvilket også betyder, at Sønderborg Kommune ikke kan stille yderligere vilkår til projektet, hvad angår lugt.

I husdyrgodkendelse.dk fremgår konsekvensradius (928 m). En konsekvensradius er ikke en radius for, hvor der vil være daglige gener i forhold til lugt, men en radius hvor man til tider kan forvente lugt fra stalden. Dette er dog ikke ensbetydende med, at man ikke skal kunne tåle dette. Landzonen er landbrugets arbejdsplads, og når man bosætter sig i landzone, må man forvente, at der kan være gener fra lugt støv og støj i et vist omfang.

I husdyrbrugloven er der et afstandskrav på 50 meter til nærmeste nabobeboelse. Hagensig 12 er omfattet af landbrugspligt fordi den er i besiddelse af mere end 2 ha jord. Er man ikke landbrugspligtig er der herudover en lugtgeneafstand der skal overholdes. Denne beskyttelse er landbrugsejendomme (herunder Hagensig 12) ikke omfattet af.

11. Rystelser og vibrationer

Hørings svar 6:

Rystelser og vibrationer 3.9.1 side 34

Gylletransporten vil blive væsentligt forøget såvel til og frakørsel til Hagensig 10 til markerne omkring.

Arg. 12. Vil driften selv kunne komme af med/udnytte gyllen på egne marker. Hvad siger loven om dette at man måske kan starte en svinefarm uden selv at have pligt til at komme af med gyllen?

Dertil vil der ske en væsentlig forøget kørsel af biogaslastvogne for både at modtage gylle men også for at aflevere restgyllen.

På Lillekobbel 10 hvor vi bor har Sønderborg Kommune været indblandet i sag om trafikrystelser fra vejen. Der er således gjort juridisk gældende i breve til kommunen, at Sønderborg Kommune er ansvarlig for revnedannelser og tilsvarende skader på ejendommen Lillekobbel 10, som følge af trafiklast, der skyldes kommunens manglende vedligeholdelse/styrkning af vejen.

Vi har ikke modtaget svar fra kommunen på brevene, hvilket juridisk betyder en stiltiende accept af brevenes pålydende.

I forbindelse med at en af Kommunens entreerede entreprenører, der skulle sørge for skydning af 160 meter ny 200 mm vandafledningsledning samt montage af nye vejafledningsbrønde, opdagede entreprenøren - (og advarede mig under opgravning i ca 3-4 meters dybde i rabat - og markområdet vest ud for retning mod haveanlægget på Lillekobbel 10) - at der var opstået en ny underjordisk kilde, der havde blødgjort befæstigelsen og lerlag mv. under vejen. Han advarede om, at det ville tage lang tid, hvis udtørring af kilden overhovedet skete.

Årene herefter har vi kunnet mærke dønninger forplante sig som rystelser på vor ejendom helt ned i den vestlige del, der befinder sig omkring 30-35 meter fra vejbane. Desuden påvistes nye revnedannelser, der tydeligvis skyldtes brud fra rystelser.

En række indsigelser, møder med kommunen og en snak og et møde her på stedet med daværende formand for Teknik- og miljøudvalget i Sønderborg Kommune, Aase Nygaard gav følgende resultat. Hun sørgede for at der blev skudt en ny vejklod samt efterfølgende, at der på kommunens foranledning blev lagt ny asfaltslidbane i nævnte område for at udligne det defekte bølgede slidlag. Dette bevirkede, at tung trafik ikke længere i samme grad foranlediger rystelser og revner på vort gennemrestaurerede nedlagte husmandssted fra 1866.

Stadigvæk påvirkes ejendommen Lillekobbel 10s konstruktioner af tunge gylletransporter med gyllevogn og store traktorer (anslået 18 tons vægt plus traktor) samt lange grisetransporter og biogastankvogne med en vægt på anslået 40 tons.

Arg. 13. Projektet Hagensig 10 vil indebære en væsentlig forøgelse af disse transportere.

Sønderborg Kommune er i forvejen vidende om at øget trafiklast vil påvirke og ødelægge vor ejendom.

Såfremt Sønderborg Kommune mener, at dette ikke hører under ansøgningen, bedes man tilsende dette til de respektive kommunale afdelinger.

Miljømyndighedens vurdering

Med hensyn til transportgener henvises til punkt 1. Transporter.

Vejen Lillkobbøl vurderes til at være i en god og forsvarlig stand. Vejmyndigheden i Kommunen har intet kendskab til en ledning som skulle ligge i en dybde af 3 - 4 m, og har heller intet kendskab til at der skulle være en ny underjordisk kilde som påvirker vejen.

Vejmyndigheden har ikke hjemmel til at regulere mængden af lovlig registeret køretøjer samt landbrugskøretøjer som færdes på vejen.

12. Tabt ejendomsværdi

Høringssvar 2:

Få år efter, vi flyttede til Kegsnæs, var der (foranlediget af Sønderborg kommune) et borgermøde om værdierne for alle os på Kegsnæs. Øverst stod for alle: *naturen*. Men hvis naturen indskrænkes, vejene overrules af tonstunge køretøjer og gylletågerne tiltager hen over Kegsnæs, så kan det godt være, at der bliver flere huse sat til salg ligesom naboen til Hagensig 10 har gjort det, men det er ikke sikkert, at der bliver ved med at være købere. Ejendomspriserne kan falde og som bekendt er lånevilkårene i forvejen ikke for gode her i landzoneområderne.

Det kan også godt være at populariteten for Vincafeen, feriehusene og Tiny Houses i Østerby daler.

Der er brug for en passende balance mellem landbruget, naturen, turismen og hverdagslivet her på halvøen. Det er muligt at regler overholdes men vi finder, at den nævnte balance er alvorligt truet. Vi har brug for politiske beslutninger og lokalplaner, der støtter op om netop denne balance og i højere grad fokuserer på helheden.

Høringssvar 5:

Yderligere forventes det at så stort et dyrehold vil medføre at Lillekobbøl 2 vil være usælgelig og en forringelse af ejendomsværdien.

Høringssvar 6:

Værditab på ejendomme og forringelse af turisme

Et værditab på ejendomme indenfor høringsområdet vil være reelt. I forvejen ligger Kegsnæs i et udkantsområde, der besværliggør salg af ejendomme, ligesom låneforhold i ejendommene derfor ikke gøres nemmere.

Arg. 11. Sønderborg Kommune bør i sit svar nævne, hvor stort et område på Kegsnæs, der totalt ejes og lejes med henblik på svinedrift. Dvs. inklusive marker der dyrkes til foder. Samt forholdet mellem dette akkumulerede og halvøens størrelse i hektar og procent.

Turismen vil uden tvivl blive påvirket i negativ retning.

Høringssvar 7:

Forringelse af værdi: Vores ejendom vil falde yderligere i værdi med endnu en svinefarm i nabolaget.

Miljømyndighedens vurdering

I forbindelse med værdiforringelsen har Miljø- og fødevarerklagenævnet udtalt følgende som svar på klage over Lemvig Kommunes afgørelse af 14. februar 2012 (NMK-132-00591): "Spørgsmålet om

værdiforringelse af de omkringliggende ejendomme er efter nævnets opfattelse imidlertid ikke et hensyn, der indgår i vurderingen af en ansøgning efter husdyrbrugsloven” Sønderborg Kommune har derfor ikke hjemmel til at behandle dette yderligere.

13. Spildevand/forhold omkring tidligere losseplads

Høringssvar 6:

Arg. 15. Spildevandsledning er på fotos i ansøgningen vist i østlig retning og Hagensig 6 og 8. En spildevandsledning i denne retning vil på grund af den nedgravede afløbslednings alder og kvalitet medføre opstuvning og oversvømmelse af vand, der medfører problemer for spildevandsafløb fra de fleste ejendomme på Lillekobbel. Afløbene er forvejen særligt sårbare i vinterperioder.

Planen med spildevand i denne retning, kan ikke lade sig gøre med mindre de nedgravede afløb fornyes samt forøges i diameter. Eventuelle og kommende grundvandsressourcer vil blive påvirket heraf. Sker ændringen med en spildevandsledning mod vest, vil den have retning på den tidligere losseplads. Jeg har som tekniker tidligere undersøgt at Hartsøen samt de store søer omkring vejen Skoven også vil blive påvirket.

De foreslåede spildevandsafløb bør afvises.

Arg. 16. Der bør vises et stort hensyn til den tidligere losseplads vest for projektet. Specielt spildevandsafløb samt påfyldning med overskudsjord på området med den tidligere losseplads, hvor der i forvejen findes en membran, bør vække forsigtighed. Lossepladsen mistænkes for at indeholde farlig forurening, idet naboer har mens lossepladsen var i drift, set natlige hændelser med projektørlys og larm fra lastbiler. Både kommunen og regionen har noteret dette.

Yderlig belastning ovenpå den tidligere losseplads`arealer kan ikke anbefales, idet både grundvand kan blive truet. Ligeledes findes der naturafløb fra området, der har retning mod naturområdet Hartsø.

Miljømyndighedens vurdering

Den tidligere losseplads, figur K er ikke en del af godkendelsens projekt og ejes af anden lodsejer. Lossepladsen er beplantet og der sker ingen direkte påvirkning af lossepladsen som følge af projektet.

rød

Figur K: Losseplads markeret med

Spildevandsforholdene på Hagensig 10 er i dag således, at der i stuehuset er et badeværelse med toilet og bad og et gæstetoilet.

I de nuværende staldbygninger er der ingen toilet eller bade faciliteter.

Stuehuset bliver uændret i forbindelse med udvidelsen.

I forbindelse med byggeriet vil der blive etableret medarbejderfaciliteter med bad og toilet. Ansøger forventer, at der dagligt vil være én person der benytter disse faciliteter.

Den nuværende rensning sker via trekammer bundfældningstank som tømmes løbende. Hvis det er muligt ønsker ansøger at benytte denne løsning fremadrettet. I forbindelse med en fornyet spildevandstilladelse, vil rensning af spildevandet fra medarbejderfaciliteterne ske efter kommunens krav.

Sønderborg Kommune vurderer, at det nye projekt ikke vil medføre en hydraulisk merbelastning af eksisterende dræn og spildevandsledninger, da ansøger oplyser, at der alene udledes sanitært spildevand fra en enkelt medarbejder. Personbelastningen forbliver således den samme som i dag.

14. Udbringningsarealer

Høringssvar 6:

Hvor skal gyllen spredes? Kan ansøgerens egne jordarealer klare en udspredning eller skal offentlige veje benyttes for at udnytte andres marker eller bør der tages et hensyn til belastning af kommunens veje for yderligere til og frafrakørsel til biogasanlæg?

Miljømyndighedens vurdering

Dette forhold reguleres ikke i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen men i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det er derfor ikke et krav at man skal have areal nok til eget gylle. Der kan indgås aftale med anden part og/ eller biogasanlæg som i dette tilfælde. Spørgsmål vedr. transporter er beskrevet under punkt 1.

15. Moralsk hensyn for ansøger

Høringssvar 6:

Ansøger bør ikke kun vise et lovligt hensyn, men også et moralsk hensyn til både halvøen samt beboerne

Arg. 17 Ansøgerne bedes også tage et moralsk hensyn til både naboer, området og til Kegsnæs som helhed.

Halvøen er i forvejen belastet med en stor svineproduktion, der også formindsker de i forvejen lave huspriser samt besværliggør hussalg og låneforhold.

Høringssvar 8: Jeg kan forstå at hele produktionsapparatet på Hagensig 10 skal nedrives, undtagen gyllebeholder, var det så ikke oplagt at Hans J Hansen flyttede det hele til Midtkobbøl 1, som han ejer og bor.

På Midtkobbel 1 er der gyllebeholder og silo i forvejen, han ejer også Grønmark 4, hvor der har været en større kvægbedrift hvor der også er gyllebeholder. Midtkobbel 1 ligger ud til Nørrelandevej og det gør Grønmark næsten også, så der er der ingen trafikale problemer.

Man bør som svineproducent tænke sine naboer og omgivelser.

Miljømyndighedens vurdering

Moralske hensyn fra ansøgers side, er ikke et punkt der kan behandles i husdyrbrugloven.

16. Bygningernes nuværende beskaffenhed/erhvervsmæssig nødvendighed

Høringssvar 6:

Arg. 18 Det nye projekt vurderes til at være af industrilignende karakter. En udvidelse er ikke nødvendig for driften af det nuværende landbrug. Det nye projekt er ikke en erhvervsmæssig nødvendighed.

Miljømyndighedens vurdering

Slagtegrisesaldene med et maksimalt produktionsareal på 2.880 m² er af en størrelse der er forenelig med tidens tendens på området. Staldenes maksimale højde bliver ca. 10,7 meter til kip. Byggeriet holder sig således inden for Bygningsreglementets (BR18) maksimale byggeret på 12,5 meter.

De nye tilskuds- og fodersiloer er tilpasset i størrelse, så de kan rumme et foderoplæg svarende til 1-2 ugers foderforbrug. Kornsiloeerne skal anvendes til opbevaring af husdyrbrugets eget producerede korn, som skal indgå i foderet til den givne produktion af svin.

De eksisterende driftsbygninger er i en dårlig tilstand, og det ikke vurderes at være proportionalt, at renovere dem. Fremadrettet vil der blive produceret slagtegrise i et moderne staldanlæg, med en mindre ammoniakemission pr. m² produktionsareal i forhold til de nuværende stalde.

Samlet set vurderes det nye staldanlæg, foderladen, siloerne og den nye forbeholder, at være erhvervsmæssig nødvendig for husdyrbrugets fremtidige drift.

De nye bygninger og anlæg vurderes endvidere ikke, at have industrilignende karakter, da staldene forventes opført i grå sandwichpaneler, betonelementer eller søstenselementer med grå gavl, i stil med andre staldbygninger i Danmark, som eksempelvis de eksisterende slagtegrisesalder på Bredsten 4.

17. Foreløbig analyse af udviklingen af store svinefarme på Kegnæs

Høringssvar 6:

Arg. 18 Der tegner sig en hastig udvikling af udvidelser og opførelse af store svinefarme, der på Kegnæs spredes og udvikles af enkelte store svinelandbrug, hvorved der skabes en form for paraplyorganisation med en administration fra fx ejerens bopæl, hvor der er tilknyttet en stor svinefarm, hvorefter der er foretaget/foretages opkøb af inaktive eller næsten inaktive landbrug, sker med et formål om at skabe et nyt svinelandbrug eller udvide det eksisterende.

Samtidig udnyttes lovens muligheder til at gøre et økonomisk urentabelt landbrug rentabelt ved at opkøbe andre landbrug med henblik på at udvide antallet af svinefarme, der fx nu spredes på Sydals og rundt omkring på halvøen Kegnæs.

Dette er en utilsigtet udvikling dels i forhold til lovens hensigt, men også til stor lugtmæssig og trafikbelastningsmæssig gene for området's befolkning.

Der ses desuden organiseret samarbejde i forbindelse med opkøb og udvikling af nye svinefarme. Fx i Kegnæs Vandværks bestyrelse, hvor svinebønderne kan opnå flertal til at fortsætte udviklingen.

Her på Lillekobbel 10 har vi i forvejen kort afstand til ansøgerens svinegård i Bredsten, hvor genlugten er tiltaget de senere år.

NB. At det lugter så meget fra Bredstengården bekymrer naturligvis beboerne i nærheden samt skaber endnu mere bekymring for Hagensig 10-projektet.

Hensigten med det ansøgte projekt er at fjerne de bestående landbrugsbygninger og etablere en ny svinefarm på ansøgerens jord på Hagensig 10.

Vi, vore naboer og andre beboere i en radius på ca 1 kilometer bliver ligefrem omringet af kvalmende svinelugt.

En af naboerne har udtrykt, at ansøger burde lægge den nye svinebedrift hjemme på sin egen bopæl, men så kommer han selv til at lugte til ubehaget. Der er udbredt enighed om, at ansøger investerer på bekostning af området's beboere, der skal tåle den lugt, som ansøgeren ikke selv bryder sig om.

Kegnæs savner hjælp fra både byrådet i Sønderborg Kommune og fra medierne til at bryde nævnte uheldige tendens, hvor nicher i lovgivningen tilsyneladende udnyttes.

Beboerne på Kegnæs er positivt indstillede til landbrug.

Der findes næppe beboere på Kegnæs, der er imod landbrug, men når der lægges op til miljømæssige lugtgener samt tiltagende tunge transporter på halvøens i forvejen dårlige og spinkle vejbelægninger -på grund af utilstrækkelig vedligehold samt forbavsende smalle veje, må et opråb være at forsøge at bringe svinebønderne tilbage til egen sund fornuft og derved standse den u hensigtsmæssige udvikling.

Erhverv på Kegnæs udgøres i dag af campingpladser og andre overnatningsmuligheder. Det er hovedsageligt alternativet til landbrug, der hovedsageligt producerer svin. Om få år vil til det sandsynligvis kun være rentabelt at drive svinelandbrug..

Personligt er vi også tilhængere af landbrug - også med svinefarme, men landbruget bør ikke genere andre dyr eller mennesker. Heri ligger svinelandbrugernes problem.

Vi appellerer til og beder ansøgeren om at droppe det påtænkte projekt på Hagensig 10.

Det, at man opkøber landbrug og påviser, at landbruget ikke er rentabelt, for derefter at omdanne det til en større svinefarm, der mere og mere generer de omkringboende, er næppe en hensigt med loven.

Kegnæs er allerede belastet af store svinemængder. Halvøen er allerede helt afhængigt af denne eneste produktionsform. Hvad vil der ske med Kegnæs, når svinedrift ikke længere er økonomisk rentabel eller ikke mulig?

Det vil være på samme måde som en underentreprenør, der er fuldstændig afhængig af den virksomhed, som han leverer til, går konkurs.

Hvordan kan udviklingen standses?

Hvad agter politikerne at gøre for at bremse denne udvikling?

Det har og er vækst for enhver pris.

Uden skelen til de omkostninger, der blev tydeligere og tydeligere. I mange år har der været en stærk fortælling om, at Danmark ikke kunne leve uden et landbrug, der blev større, stærkere og mere effektivt, og i mange år var den fortælling muligvis også sand. Det kan man stærkt betvivle i dag,« konstaterer den aktuelle forfatter Jens Smærup Sørensen.

I dag består Danmark stadig af 60 pct. landbrugsjord, men mindre end 2 pct. af befolkningen ejer eller arbejder på den. Det er fuldstændig vanvittigt at tænke på,« siger Jens Smærup Sørensen og fortsætter:

»Det bliver især problematisk, når landbrugets organisationer mener, at disse 2 pct. skal være forvaltere af jorden på deres egne betingelser. Det duer selvfølgelig ikke. Vi kan ikke lade 2 pct. råde over 60 pct. af landets areal.«

Jens Smærup Sørensen er med på, at flere landmænd vil protestere over den slags udsagn. De vil tale om de seneste års politiske fokus på miljøet med alle dets indbyggede krav om forandring. Men som forfatteren siger, så er det ofte tøvende indgreb, politikerne stiller landbruget over for:

»Det er også med en vis tøven, at jeg selv siger de her ting. Jeg ved, at mange vil blive vrede eller kede af at høre det. Men jeg siger det, for det er nødvendigt at sige. Og på en måde tror jeg også, at de fleste landmænd forstår, hvad jeg mener.«

Jens Smærup Sørensen er ikke i gang med at lægge dansk landbrug i graven. Vi har stadig brug for vores landmænd til at skabe gode og sunde fødevarer, siger han:

»Men vi har ikke længere brug for landbruget som et gigantisk monokulturelt maskineri, der masseproducerer og eksporterer fødevarer til det meste af verden.«

Miljømyndighedens vurdering

Miljømyndigheden har ingen kommentarer til dette afsnit. Afsnittet er stilet til ansøger og politikere og kan ikke sagsbehandles efter husdyrbrugloven.

18. Skadedyr

Høringssvar 7:

Vi er også plaget af fluer hvilket vi er bekymret for vil tage til.

Miljømyndighedens vurdering

Der er på nuværende tidspunkt ikke anmeldelser af problemer med skadedyr, og der bliver bekæmpet efter gældende regler.

I staldene bekæmpes fluerne med rovfluer, mens rottebekæmpelsen foretages af firmaet Rovfluen. Skadedyrsbekæmpelsen sker med klappælder og rottegift udlagt i kasser. Der er opsat fælder/kasser rundt på husdyrbruget.

Opbevaring af foder sker som beskrevet i lukkede siloer, og ved opstået spild, vil der straks blive rengjort for og undgå tilhold af skadedyr (fluer, rotter og mus m.v.).

Sønderborg kommune har stillet følgende vilkår til forebyggelse af skadedyr:

- Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levemuligheder for rotter.
- Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
- De beskrevne bekæmpelsestiltag samt de stillede vilkår, vurderes at være tilstrækkelige til, at mindske risikoen for gener fra skadedyr.

Med ovenstående vilkår samt beskrivelserne omkring håndtering af skadedyr, vurderes det at der er tilstrækkeligt sikret for at undgå gener fra skadedyr.

19. Konklusion

Sønderborg Kommune har behandlet naboernes høringssvar. Sønderborg Kommune har ikke fundet anledning til at ændre i de stillede vilkår i miljøgodkendelsen efter § 16 a på Hagensig 10. Sønderborg Kommune vurderer, at de høringssvar vedr. gener for naboerne under de nævnte punkter er behandlet i dette notat samt i ansøgers kommentarer til høringssvar. Sønderborg kommune vurderer, at med de stillede vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen, er gener for naboerne begrænset mest muligt indenfor den ramme hvor kommunen har hjemmel til at stille vilkår.

Bilag 4: Versionshistorik

Ansøgning (239432) | Sagsbehandling

Sagsbehandling Versionshistorik

Version

2 (Ansøger)

Gødningslager

Version

3 (Ansøger)

Anmelderobjekter

Ændrede

Identitet

Gammel værdi

Ny værdi

Byggefelt til stald Geometri :

Størrelse: 0,81 hektar

Geometri ændret.
Center flyttet 30 m NØ.
Størrelse: 1,50 hektar : Δ +0,69 hektar

Sagsbehandling Versionshistorik

Version

4 (Ansøger)

Ingen ændringer i versionen

Bilag 5: Situationsplan

DEL 4 - MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af miljørådgiver Henriette Friis, Landbosyd

Sønderborg Kommune vurderer, at de oplysninger, som ansøger har fremlagt i MKR, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Ansøgningmaterialet indeholder MKR og flere bilag.